יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

היינט 10 זייטען

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 127	Łódź, Niedziela, 4 czerwca 1933 r.	עלפטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג, י' סיון תרצ"ג	№ 127

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אפגעווארפן די דייטשע בעווארענישען

די יוריסטען=קאמיסיע איז גענף אנערקענט דאס רעכט פון בערנהיימען אויף זיין פעטיציע

גענף, 3. (ספ. טעל.) די יוריסטען-קאמיסיע, וועלכע האט געדארפט לעזען די פראגע פון דער בערנהיים-פעטיציע אין גענף, וועגען דער לאגע פון די יודען אין אויבערשלעזיען — האט היינט באשלאסען אפגעווארפען די דייטשע פארבעהאלטען אלס נישט בעגרינדעטע.

דינסטאג וועט זיך צונויפקומען דער ראט פון דער פעלקער-ליגע, וואו ס'וועט ווייטער דיסקוטירט ווערען דער ראפארט פון אירלענדישען פארשטעהער ד"ר לעסטער.

גענף, 3. (יט"א טעלעגראפיש) די זיצונג פון פעלקער - בונד - ראט איז בעשטימט געווארען אויפ'ן קומענדיגען דינסטאג, דער בעריכט פון יוריסטען-קאמיטעט איז גינסטיג פאר בערנהיימ'ען און ווארפט אפ אלע בעווארענישען פון די דייטשען. ס'איז אבער נישט אויסגעשלאסען, אז דער ענין וועט אפגעלעגט ווערען ביז דער סעפטעמבער-סעסיע.

ארעסטירט דעם לייטער פון דער יט"א-ביורא אין בערלין

אמעריקאנער קאנסול אינטערווענירט ביי דער מאכט

אינסברוק, 3. (יט"א טעלעגראפיש) אין בערלין איז ארעסטירט געווארען דער לייטער פון דער יט"א ביורא אינזשיניער שיק, וועלכער רעדאגירט די ביולעטינען פון דער בערלינער אפטיילונג פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור. דער אמעריקאנער קאנסול האט אינטערווענירט ביי דער מאכט, ווי מ'רעכענט וועט ער בעפרייט ווערען.

20 טויזענד דייטשע יודען וועלען קומען קיין פוילען

דער „אילוסטראוואנע קורער קראקאווסקי" טיילט מיט פון לאנדאן: דער גענעראל-סעקרעטאר פון לאנדאנער קאמיטעט צו העלפען די פליטים פון דייטשלאנד האט לעצטענס געוויילט אין ווארשא, און א געשפרעך מיט פרעסע-פארשטעהער האט ער ערקלערט, אז דער ווארשאווער הילפס-קאמיטעט רעכענט זיך מיט דעם, אז אין די נאהענטסטע חדשים וועלען קומען קיין פוילען 20 טויזענד יודען פון דייטשלאנד.

פערמשפט צום טויט 4 קאמוניסטען

דורך דעם ספעציעלען געריכט אין בערלין

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

דאס ספעציעלע געריכט אין אלטאנא האט היינט ארויסגעטראגען אן אורטייל, לויט וועלכען ס'זענען פערמשפט געווארען צום טויט 4 קאמוניסטען, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין ארויסרופען גאסען-אונרוהען דעם 17 יולי 1932, בעת וועלכע ס'זענען דערהרגעט געווארען 18 מענשען און 64 זענען פערוואונדעט געווארען.

7 ווייטערדיגע בעשולדיגטע זענען פערמשפט געווארען צו טורמע פון 3 ביז 10 יאהר.

גאנץ לאדז גרייט זיך צום — אויפ'ן ספארט=פלאץ „העלענאוו"

גרויסן מארגענשטערן טורן= און ספארט=פעסט, שבת, ד. 10 יוני

400 ספארטלער,

וועלכער קומט פאר

מענער=, פרויען=, קינדער= און שילער=גרופען. אויסערגעוועהנליכע ספארט=אטראקציעס

קיין ארץ=ישראל

די נעכסטע עקסקורסיע

אין חודש יובל

איינשרייבונגען טעגליך פון 10 – 1 בייטאג און פון 4–7 נאכמ.

אין „תוצרת ארץ-ישראל"

לאדז, שרודמיעסקא 3.

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פון לונג, הארץ- און מ-לעראז-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אוו.

ווארנונג!

דערמיט מעלדער איך אויף די לאקאטארען וו. נארדאן, מ. דזשאראשינסקי, מ. ליבעסקינד און מ. בערגער, מיר צו ערלעדיגען די מיטע ביז היינט אדער צו רוימען די לאקאלען ביז'ן 9/6 ד. י. אין געגענפאל וועל איך בעשטימט אויספיהרען די עקסמיסיעס.

אדמיניסטראטאר פון קיליינסקיעגא 50.

2948

אונזער ליבען ברודער און שוואגער

ר. קינרוס

צו דער ערעפנונג פון זיין נייער צוקערניע און בעקעריי אין קאלומנע

און זיין אייגענער געביידע-ווינשען גרויס גליק און ערפאלג אין זיין נייער אונטערנעהמונג.

סערע און יעקב לייזעראוויטש

א הארציגען מזל=טוב

און ווייטערע טריכטבארע ארבייט ווינשען מיר דעם ג. ה' פרעזעס פון „נותן לחם"

ראטמאן כארי פ.

צוליב'ן קויפען ביי אודזראוויסקא א ווילע אויף א זומער-קאלאניע פאר ארימע קינדער.

די פערוואלטונג פון פישער=פעראיין

פאמארסקא 15.

2947

פאר

מאגענליידנדע

ראבארבער-וויין

אין פרימא=קוואליטעט צו ביליגע פרייזען.

צו בעקומען אין ווינהאנדלונג פון

E. SZYKIER

Północna 1, tel. 107-84.

ס'לוינט ניט צו באקען אין דערהיים!

די בעסטע

טשאסטעס, טארטען, קוכען, צוקערווארען

CUKIERNIE

Józef Piątkowski

Pl. Wolności 4, Pabjanice, ZIEMIAŃSKA, Piotrkowska 124, 76.

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביי די געעהרטע פערוואלטונג פון צענטראלען ראד-פערק"הר-פעראיין, פיל-סודסקיעגא 43, פאר מיין נישט טאקטישע אויפפיהרונג, און פערזיכער, דאס מעהר וועט אזעלכעס נישט פארקומען. גלייכצייטיג בעט איך מיך צוריק ארייננעהמען אלס מיטגליד אין אויבענדערמאהנטען פעראיין און פערזיכער, דאס פון היינט אן וועל איך אויספיהרען אלע בעשלוסען פון פעראיין.

מיט דרך-ארץ

אברהם ליאק, קילינסקיעגא 87

2962

מזל-טוב

מיר אלע קליינהענדלער פון גייערס ראיאן ווינשען א הארציגען מזל-טוב אונזער געעהרטען עהרען-פרעזעס פון אונזער פער-איין ראטמאן און פרנס, פרעזעס פון „נותן לחם"

פ. כארי

צוליב'ן קויפען א ווילע נעבען אזורקאוויסקא פאר אונבעמיטעלטע קינדער צו פערבעסערן זייער געזונד. און מיר ווינשען איהם ווי אויך די איבעריגע חברים פון דער פערוואלטונג פון „נותן לחם" פיל ברכה און גליק אין זייער מעטערדיגער ארבייט אויפ'ן געזעלשאפטליכען געביט לטובת דעם יודישען קליינהענדלער און האנדווערקער.

קליינהענדלער-פעראיין גייערס ראיאן

פערוואלטונג: פרעזעס ה. עפשטיין

יקיר קאמפעל. א. קאהן.

2968

צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער פער-וואלטונגס-מיטגליד נ"ע

יצחק פישער

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען ביילייד דער פרוי און קינדער המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון קלי נהענדלער=פעראיין גייערס ראיאן.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נפטר געווארען שבת קודש געשטארבען אין בליהענדען עלטער פון 5 יאהר אונזער הייסגעליבט טעכטער'ל, איי-ניקעל און שוועסטער'ל

נ. ע. דבורה קאליסקי

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 4-טען יוני 1933, 12 א זייגער בייטאג פון טויער-הויז, אלעקסאנדריסקא (מרדכי ובאיס) 29, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אנאנסען

אין „נייעם פאלקסבלאט"

האבען א גרויסען ערפאלג!

פאר

גאלד, בריליאנטען, זשעמטשוג-, זילבער-, לאמבארד- קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אלע דארפען וויסען!

צום זומער סעזאן בעקומט איהר

רעשטען

פון די בעסטע קוואליטעטען ביליגער. טאטאשא-ווער און אנדערע נייעסטע - מאדערנסטע מוסטערען פון הערען- און דאמען=שטאפען

פאר דאמען

אויף פאלטענס, אויפקאסטיומען

נור ביי

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערציינט אייך!

פאר מענער

אויף אנצוגער, אויף פאלטענס

געדענקט דעם אדרעס

R. SZCZĘŚLIWY

5 באוואמיעסקא 5, פראנט, 2. שטאק.

עסטרייכישער קאנצלער אין רוים

מוסאליני זאל פערמיטלען צווישן עסטרייך און דייטשלאנד

וויען, 3. (ספ. טעל.) דער עסטרייכישער קאנצלער דאלפוס און דער יוסטיץ-מיניסטער שושניג זענען מיט אן אעראפלאן אפגעפלויגען קיין רוים.

לויט אינפארמאציעס פון מאסגעבענדע קרייזען וועט דער וויזיט פון קאנצלער דאלפוס אין רוים דויערן עטליכע טעג, דער וויזיט איז געווידמעט דעם עסטרייך-דייטשען קאנפליקט, וועלכען סזיילען ערלעדיגען מוסאליני. פון רוים פאהרט דאלפוס קיין לאנדאן און פאריז, ווי ימען שמועסט נאך א הלוואה.

היינט נעהמט דער מלוכה-פרעזידענט

אפיציעל איבער די מאכט

ווארשא, 3 (טעלעפאניש) מארגען (זונטאג) קומט פאר די פייערליכע צערעמאניע פון אפיציעלען איבערנעהמען די מאכט דורך דעם ניי-געוועהלטען מלוכה-פרעזידענט איגנאצי מאשטשיצקי אין דער פייערליכקייט וועלען אנטיילנעהמען דער פרעמיער יענדזשעיעוויטש, מארשאלעק שוויטאלסקי, מארשאלעק ראטשקעוויטש. בעת'ן אונטערשרייבען דעם פראטאקאל וועלען אפגעגעבען ווערען 101 הארמאטען-שאסען.

פערוועהרט געמישטע חתונות אין דייטשלאנד

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

ס'איז שוין פערעפענטליכט געווארען דאס געזעץ וועגען פערוועהרען געמישטע חתונות אין דייטשלאנד.

פולשטענדיג אבגעברענט א שטעטעל

סלאנים, 3 (טעלעפאניש) אין שטעטעל דזשענטשאל, סלאנימער קרייז, איז אויסגעבראכען א מורא'דיגע שרפה. הונדערטער הייזער זענען אפגעברענט געווארען, טויזענדער מענשען זענען געבליבען אהן א דאך איבער'ן קאפ.

ערב דער אלוועלטליכער עקאנאמישער קאנפערענץ

וויל דייטשלאנד ערקלערען מאראטאריום אויף אויסלענדישע חובות

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)

די ערקלערונג פון ד"ר שאכט, אז דייטשלאנד האט בדעה צו ערקלערען א מאראטאריום אויף אויסלענדישע חובות ווערט דורך דער גאנצער ענגלישער פרעסע אפגעשאצט אלס צושטערונג פון א באמבע פאר דער ערעפנונג פון דער אלוועלטליכער עקאנאמישער קאנפערענץ.

"דיילי העראלד" האלט, אז ערב דער אלוועלטליכער עקאנאמישער קאנפערענץ בערעכנט אויס דערזעלבער פינאנציעלער קריזיס ווי זומער 1931. די סומע, וועגען וועלכער ס'האנדעלט זיך בעטרעפט 1.300.000,000 פונט שטערלינג. בלויז ענגלאנד קומט 110 מיליאן פונט.

געפינען מאסען געוועהר אין דייטשלאנד

ארעסטירט אנפיהרער פון א טעראריסטישער ארגאניזאציע

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

אין א גאנצע רייהע ערטער האט די פאליציי אדורכגעפיהרט רעוויזיעס און געפינען א גרויסע צאהל געוועהר ביי קאמוניסטען.

אין רעקוויזיציאנען האט מען געפינען עטליכע צהנדליג ביקסען, ראוואלווערען, האנדגראנאטען און ארטילעריע-באמבעס, ס'זענען ארעסטירט געווארען 76 פערזאן צווישען זיי 13 מיטגלידער פון א טעראר-ארגאניזאציע. מ'האט אויך געפונען געוועהר אין בערלין, נויזאק, ערפורט און ליגניץ.

51 פיהרענדע אמעריקאנער יוריסטען,

געוו. מיניסטארן און באטשאפטער פראטעסטירן

נעגען בעזייטיגען יודישע ריכטער און אדוואקאטען פון די דייטשע געריכטען

ניו-יארק (יט"א) 51 פון די בעריהמטעסטע נישט-יודישע אדוואקאטען אין די פעראייניגטע שטאטען האבען צוגעשיקט דעם שטאטס-סעקרעטאר (אויסערן-מיניסטער) האל אן ערקלערונג, אין וועלכער זיי פראטעסטירען געגען דער בעזייטיגונג פון ריכטער און אדוואקאטען פון די דייטשע געריכטען בלויז אויס דעם טעם, וואס זיי זענען פון יודישער אבשטאמונג. די אונטערגעשריבענע בעטען איבער צושיקען זייער ערקלערונג דער דייטשער רייכס-רעגירונג.

די ערקלערונג האבען ציוו. אנד. אונטערגעשריבען צוויי געוו. אויסערן-מיניסטארען עלי רוט און בערנבריידזש קאלבי, דער געוו. אמעריקאנער באטשאפטער אין גרויס-בריטאניען דזשאן דייוויס, דער געוו. אמעריקאנער באטשאפטער אין דייטשלאנד דזשעמס דזשעראַרד און דער געוו. פינאנס-מיניסטער אגדען מילס.

פערמשפט צום טויט 2 שפיאנען

ווארשא, 3 (טעלעפאניש)

פאהרגעכטען איז אין ווארשא פארגעקומען שטאנד-געריכט געגען איגנאצי בראהיס און אלעקסאנדער שטערטשינסקי, וועלכע זענען בעשולדיגט געווען אין שפיאנאזש לטובת א שכנות'דיגער מלוכה, דאס געריכט האט ביידע פערמשפט צום טויט. דער מלוכה-פרעזידענט האט די פערמשפטע נישט בעגנעדיגט.

געשטארבען פאנאיט איסטראטי

בודאפעשט, 3 (ספ. טעל.)

אין בודאפעשטער שפיטאל איז געשטארבען דער בעקאנטער שריפטשטעלער פאנאיט איסטראטי.

אוואנטורע אין ענגלישען קאנסולאט אין ווארשא

ארויסגערופען געווארען דורך א משוגענעם

ווארשא, 3 (טעלעפאניש)

נעכטען האלב 2 בייטאג איז אין ענגלישען קאנסולאט אויף אלעיא רוזש 10 געקומען א פערשוין כלומרשט נאך א וויזע. באלד ביים אריינקומען האט דער פערשוין פון אונטערן מאנטעל ארויסגענומען א פלאש נאפט אויסגעגאסען אויף דער פאדלאגע און אונטערגעצונדען מיט א זאפאלקע. מ'האט די פלאמען איינגעלאשען און דעם פערשוין פערהאלטען. דאס איז דער ארבייטסלאזער דימאנט, וועלכער ליידט פון א נערוועזישער קראנקהייט. דערווייל געפינט ער זיך אין ארעסט.

קאטאסטראפאלער אויפרייס פון א נאפט-רעזערוואואר

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)

פון ניו-יארק מעלדעט מען וועגען א גרויסען אויפרייס, וועלכער איז פארגעקומען אין לאנג-ביטש אין קאליפארניע. ס'האט אויפגעריסען א גרויסער נאפט-רעזערוואואר און אנגעמאכט מאטעריעלע היזיקות, 11 מענשען זענען אומגעקומען, 20 זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

וואס בעדייט דאס נייע געזעץ פון דער שול-רעארגאניזאציע?

די יודישע עלטערן אריענטירען זיך נישט וואס בעדייטעט די נייע שול-רעארגאניזאציע. ביז יעצט האט מען געוואוסט פון פאוושעכנע שולען. סיי רעגירונגס- און סיי פריוואטע — און וועגען פריוואטע גימנאזיעס, אבער פון יעצט אן, לויט'ן נייעם שול-געזעץ וועט דאס גאנצע שול-וועזען פעראייניגהייטליכט ווערען אין איין מין און אין איין פראגראם, קינדער פון 6 יאהר אן ווערען אנגענומען פון 1-טען אדזיאל און ערשט נאכ'ן פערענדיגען 6 אדדזיאלען קען מען אריינטרעטען אין דעם רעארגאניזירטען גימנאזיום וועלכעס פאנגט אן פון ביז-יעצטיגען 3 קלאס. ד. ה. פון 13 יאהר אן. די קינדער וואס ווילען נישט וויי-טער בעזוכען די מיטעל-שולע נאר ווילען אריינ-טרעטען אין א האנדעלס אדער פאך-שולע מוזען האבען א צייגניש פון געענדיגטע 7 אדדזיאלען.

די בעוואוסטע 7 קלאסיגע שולע פון קאצענעלזאן גאחומאוו איז איינגאנצען צוגעפאסט צום נייעם שול-געזעץ חוץ דעם אלגעמיינעם רעגירונגס-פראגראם ווערט אין א גרויסער מאס געלערנט העברעאיש און למודי קודש. דעם פראגראם פון למודי קודש בעפרידיגט די אמאייסטען רעליגיעזע עלטערן, וועלכע זוכען צו פעראייניגען די מאדערנע בילדונג מיט דער טראדיציאנעלער יודישע ערציהונג.

איינשרייבונגען אין אלע קלאסען פון דער שולע ווי אויך אין די פרעבעל-שולע נעהמט אן די קאנצעלאריע פאמארסקא 20 טעל. 177-01 פון 9 ביז 2 נאכמ.

2834

בעקאנטער יודישער אדוואקאט פון מינכען פערפייניגט צום טויט

די ענויים פון יודישע אינטערנירטע אין די היטלערישע קאנצענטראציע-לאגערן

אינסברוק (יט"א) פון א בייערישען קאנצענטראציאנס-לאגער קומען אן שוידערליכע ידיעות וועגען דער בעהאנדלונג פון די דארט אינטערנירטע יודען. אזוי איז בעוואוסט, דאס דער בעקאנטער מינכענער אדוואקאט ד"ר לעווענפעלד איז אויף א מערדערליכען אופן צוממית'ט געווארען און מען רעכנט, אז ער וועט אין שפיטאל, וואו ער געפינט זיך איצט, פערענדיגען זיין לעבען.

ד"ר לעווענפעלד, וועלכער איז אין קריג געווען איינער פון די צומייסטען אויסגעצייכענטע אפיצירען (אין געגענזאץ צו פייסען זענען אין בייערן געווען פיל יודישע אפיצירען) האט זיינער צייט געשפילט א געוויסע ראל אין פראצעס געגען היטלער'ס שטאב-שעף קאפיטאן רעהם. אויף דעם דאזיגען פראצעס איז געהאט בעוויזען געווארען, אז רעהם איז א האמאסעקסואליסט. גלייך, ווי היטלער איז צוגעקומען צו דער מאכט, איז ד"ר לעווענפעלד אינטערנירט געווארען אין דאכאו וואו מען האט זיך אין איהם נוקם געווען פאר זיין פראפעסיאנעלער ארויסטרעטונג געגען רעהם.

א בעקאנטער פערטרעטער פון דער אויסלענדישער פרעסע, וועלכער האט זיך בעטייליגט אין די אפיציעלע פרעסע-בעזוכען אין די קאנצענטראציאנס-לאגערן פון זאנענבערג און דאכאו, האט ערקלערט, אז ער וועט מעהר נישט מיטמאכען די בעזוכען-קאמעדיע. יעדעס מאל, ווען די זשורנאליסטען קומען אין די לאגערן, ווייזט מען זיי די בעקאנטע קאמוניסטען-פיהרער, וועלכע עס זאל כלומרשט נישט האבען געשעהן קיין שום בייז, קיינמאל האט מען זיי אבער נישט געבען די געלעגענהייט, אונגעשטערט צו רעדען מיט די אינטערנירטע. דער זשורנאליסט האט בעזוכענדיג דאס לעצטע מאל דעם לאגער אין דאכאו, געפרעגט, פארוואס מען ערלויבט נישט די זשורנאליסטען צו רעדען מיט די יודען, וועלכע זענען אין א גרויסער צאהל אינטערנירט אין דאכאו. אויף דער פראגע האט דער זשורנאליסט נישט בעקומען קיין ענטפער.

מיט עטליכע טעג צוריק האט מען אין דער בייערישער פרעסע געקענט לעזען פאלגענדען נעקראלאג, אונטערגעשריבען פון בעקאנטען יוסטיץ-ראט אראן און פרוי: „אונזער איינציג קינד, גערכטס-רעפערענדאר ווילהעלם אראן, איז אונז פלוצלונג דורכ'ן טויט אוועקגעריסען געווארען". דערווייל ווייס מען נישט, וועלכע טראגעדיע איז בעהאלטען הינטער די דאזיגע ווערטער.

טעאטער „סקאלא" שרודמיעסקא 15 טעל. 232-33.

היינט, זונטאג און מארגען, מאנטאג, 9 ווערט לעצטע 2 טעג „מאמע און שוויגער" 6-טע וואך רעקארד-ערפאלג!

40.000 בעגייסטערטע! פון „מאמע און שוויגער"

מ. ווינדער פרעזענטירט די גרויסע אמעריקאנער סטאר-קינסטלער

לוסי און מישא גערמאן

אין די לעצטע אויפטריט. טעאטער-סענסאצ. פון קאלאסאל. ערפאלג

„מאמע און שוויגער"

בילעטען אויף דער 2 טע פרעמיערע מיט לוסי און מישא גערמאן „אזוי איז דאס לעבען!.." שוין צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

היינט און מארגען 12 פארמיטאג לעצטע 2 פרימארגען-פארשטעלונגען פאר ארבייטער-אינטעליגענץ — פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 מיט לוסי און מישא גערמאן „מאמע און שוויגער"

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען שבת קודש געשטארבען אונזער הייסגעליבטע טעכטערל, שוועסטער און אייניקעל

נ"ע

אסתר'ל גערשענאוויטש

בת ר' ישראל נ"י

אין עלטער פון 6 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 4. יוני 1933, 1 א זייגער בייטאג פון קליניק „אוניטאס", פוטשא 13, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

שלאסערי-ארבייטען,

ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען מעטאל-בעארבייטונגען מאשינען - טיילען

פירט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13.

LABORATORJUM

Chemiczno-Bakterjologiczne

Inż. Ch.em. F. SZAC

ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85

Wszelkie analizy przemysłowe: wody, mydła, oleiny, artykułów spożywczych i t. d.

Ceny zniżone

Poradnia

WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטן

זאוואדזקא 1

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנטליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קווארץ - לאמפען, עלעקטרישער הייל-קאבינעט.

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוו. פון 11—4 נ"מ נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמ. בעזונדערע ווארטע צימער פאר פרויען.

וויזיט 3 זל.

דורך 24 שעה

גיט ארויס די גארדעראבע און וועש קאמפלעט אויסגעפרעסט

Pośpieszna Parowo-Elektryczna

CHEMICZNA PRALNIA I FARBIARNIA

„Błyskawica"

Sp. z ogr. odp.

צענטראלע - 9 אגראדאווא 9 טעל. 236-81

פיליעס: 44 פיעטריקאווער 44 הילינסקיעגא 246.

נידריגסטע פרייזען!

בעמ.: שניידער-רעפעראטורען אויפן ארט

מ'וועט אויסשעכטען אלע דייטשע יודען אין פאל פון א מלחמה

ערקלערט דער היטלעריסט שטרייכער אויף אן עפענטליכער פערזאמלונג

אינסברוק, 3 (יט"א טעלעגראפיש) איינער פון די נאציאנאל - סאציאליסטישע פיהרער, שטרייכער, האט געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט צווישען אנדערען געזאגט, אז אין פאל פון א מלחמה, וועלען אלע דייטשע יודען אויסגעשאכטען ווערען ביז איינעם.

ארעסט פון 10 שטאלהעלם-קאמענדאנטען

האט ארויסגערופען קאמפען צווישען היטלעריסטען און שלייכער-פולקען

בערלין, 3 (ספ. טעל.) אין בראונשווייג האט געמאכט א גרויסען איינדרוק דער אומגעריכטער ארעסט פון 10 קאמענדאנטען פון שטאלהעלם. פאליציי האט זיי ארעסטירט, ווייל זיי האבען ווידערשפעניגט די פעראָרדנונגען פון אינערן מיניסטער, פון היטלעריסט קלאגעס.

פראג, 3 (ספ. טעל.) אלע צייטונגען ברענגען די ידיעה וועגען ארעסט פון די 10 קאמענדאנטען פון שטאלהעלם און בעמערקען, אז אין שטאלהעלם איז א גרויסע אומרוהיגקייט און אז עס קומט פאר א קאמף צווישען די „ברוינע באטאליאנען" מיט „שלייכערס פולקען".

די פערצווייגטע טעטיגקייט

פון אלפוילישען פעראייניגטען קאמיטעט

צו בעקעמפען די רדיפות געגען יודען אין דייטשלאנד

וואַרשא (יט"א) דער אַלפוילישער פעראייניגטער יודישער קאַמיטעט צו בעקעמפען די רדיפות געגען יודען אין דייטשלאַנד האט גערופען אַ פרעסע־קאָנפערענץ פון פוילישע און יודישע זשורנאַליסטען כדי צו בעקענען זיך מיט דער ביז־איצטיגער טעטיגקייט פון קאַמיטעט.

פרעזעס לעווינסטע האט אין זיין איינליידונגס־וואָרט געזאָגט, אז אַ טייל פוילישע צייטונגען מאַכען אַ טאַראַראַם וועגען אַ מכלומרשט גרויסען צופלוס פון יודישע פליטים פון דייטשלאַנד קיין פוילען. פרעזעס לעווינסטע שטעלט פעסט, אַז דער צופלוס פון דייטש־יודישע פליטים קיין פוילען איז אַ מינימאַלער.

רעדאַקטאָר טורקאָוו גיט אָב אַ בעריכט וועגען דער ענטשטעהונג פון קאַמיטעט זיין הילפס־אַרבייט און פאָליטישע טעטיגקייט. דער קאַמיטעט איז ענטשטאַנען אַ דאַנק דער איניציאַטיוו פון אַ גרופּע יודישע זשורנאַליסטען און האט זיך שנעל פערוואַנדעלט אין אַן אינסטיטוציע, וואָס רעפּרעזענטירט דאָס גאַנצע פוילישע יודענטום. היינט צו טאָג געהערען צום פעראייניגטען קאַמיטעט פאָרשטעהער פון אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען. פון מזרחי ביז התאחדות, אַגודה, יודישע סיים - רעפּרעזענטאַנץ, פאָלקס־פּאַרטיי און אַלע יודישע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס. דאָס פוילישע יודענטום האָט אין דעם פאַל געדינט אַלס אַ ביישפּיל פאַר אַנדערע לענדער מיט יודישע ישובים, וואו עס האָבען זיך אויך געגרינדעט פעראייניגטע יודישע הילפס־קאַמיטעטען.

דער קאַמיטעט שטעהט אין אַן ענגען קאָנטאַקט מיט די דאָזיגע קאַמיטעטען, ווי אויך מיט די יודישע וועלט־אָרגאַניזאַציעס און פיהרענדע יודישע פערזענליכקייטען כדי צו קאָאָרדינירען די טעטיגקייט לטובת די יודען פון דייטשלאַנד.

לויט די ידיעות פון פעראייניגטען קאַמיטעט זענען דורך די פוילישע גרענעץ־סטאַציעס אַנגעקומען ביז איצט קיין פוילען ס"ה לערך 3000 יודישע פליטים פון דייטשלאַנד, פון די לערך 2,700 פוילישע בירגער. צווישען די 3000 אַנגעקומענע פליטים זענען פערהאַן ס"ה לערך 15 פּראָצענט, וואָס דאַרפען אַנקומען נאָך שטיצע. ס'רוב פליטים דאַרפען בלויז דורכגעהענדע הילף. אַ טייל פון די זענען פערמעגליכע מענשען, וועלכע האָבען אָבער געמוזט איבערלאָזען זייער פערמעגען אין דייטשלאַנד אויף הפקר און געקומען קיין פוילען אָהן גראָשען געלד. אין איינציגע פאַלען איז דעם קאַמיטעט געלונגען דורך דיפּלאָמאַטישע אינטערווענץ אַרויסבעקומען פון דייטשלאַנד אַ טייל פון איבערגעלאָזענעם פערמעגען.

דער קאַמיטעט ריכט זיך אָבער אויף לערך 20 טויזענד פליטים, וואָס וועלען אָנקומען פון דייטשלאַנד. די דאָזיגע פליטים וועלען אָהן ספק נישט פערבלייבען אין פוילען. און דער גרעסטער רוב פון די וועלען עמיגרירען קיין א"י.

עס איז וויכטיג צו בעמערקען, דאָס צום קאַמיטעט ווענדען זיך אויך קריסטליכע פליטים פון דייטשלאַנד, וועלכע האָבען נישט וואו זיך צו ווענדען נאָך הילף. צווישען די מנדבים לטובת די פליטים פון דייטשלאַנד געפינען זיך אויך איינציגע קריסטען און קריסטליכע פירמעס.

דער קאַמיטעט ערטיילט מאַמענטאַלע געלד־שטיצעס די פליטים פון דייטשלאַנד, מלבושים און מעדיצינישע הילף. איינציגע קרבנות פון די היטלעריסטישע בעסטיעס זענען אַפּגעשיקט געוואָרען אין אַ סאַנאַטאָריום אין אָטוואָצק.

דער קאַמיטעט האָט אויך אין פיל פאַלען אינטערווענירט ביי דער פוילישער מאַכט וועגען יודען פאַר די פליטים. וועגען בירגער־רעכט און וועגען איינרייזע־ערלויבנישען פאַר בעזיצער פון באַנסען־פּעסער.

מיט דער אַנטי־דייטשער באָיקאָט־אַקציע פיהרען אָן די יודישע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס. דער ווירטשאַפטס־באָיקאָט פון היטלעריסטישן דייטשלאַנד נעמט אַרום אַלע צווייגען פון דער ווירטשאַפט. די יודישע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס שטעהען אין אַ קאָנטאַקט מיט די האַנדעלס־אַגענטעס פון אַלע מלוכות און גיט אינפאָרמאַציעס די יודישע האַנדעלס־אַגענטען, אינדוסטריעלער, סוחרים און האַנדווערקער וועגען די מעגליכקייטען צו פערטוישען די דייטשע רויה־שטאָפען, האַלב־פאַבריקאַטען און סחורות מיט די זעלבע פון פוילען גופא אָבער פון אַנדערע לענדער.

גאז אויף די גאסען פון בערלין

גרויסע פאניק צווישען דער בעפעלקערונג

בערלין, 3. (ספ. טעל.) אין די פריהמאָרגען־שעהן, ווען די אַרבייטער זענען געגאַנגען צו דער אַרבייט, האָבען זיי פּלוצלינג דערשפּירט אַ שטאַרקען גאַז־ריח. ביי פיל האָט זיך פערדרייט דער קאָפּ, עס האָט געשווינדעלט אין די אויגען, בעזונדערש שלעכט האָבען זיך דערשפּירט די פרויען.

אין די גאַסען איז געוואָרען אַ פּאַניק. מען איז באַלד וועגען דעם געוואָהר געוואָרען אין דער גאַנצער שטאָט. מען האָט געמיינט, אַז עס חזר'ט זיך איבער די פאָסגען־קאַטאַסטראָפע, וועלכע איז געשעהן אין האַמבורג מיט עטליכע יאָהר צוריק.

מען האָט אַרויסגעשיקט אָפּטיילונגען פון פייער־לעשער, פּאָליציי־אויספאָרשונג בריגאַדעס און עס איז געלונגען פעסטצושטעלען, אַז עס שלאָגען אַרויס בענזין־גאַזען פון די אונטער־ערדישע קאַנאַלען. פּאָליציי האָט געשלאָסען די בעדראָהטע געגענד און מען לאָזט דאָרט קיינעם נישט אַריין. אין פופציג הייזער, וואו מען האָט שטאַרק געשפּירט די גאַזען, איז פערווערט געוואָרען אַנצוצינדען ליכט און פייער. אין די הייזער איז אינגאַנצען פינסטער.

..פאקט פון 4" נישט אונטערגעשריבען

מוסאליני וויל אריינציהען די סאוויעטען אין'ם אפמאך

לאָנדאָן, 3 (ספ. טעל.) רייטער־אגענטור מעלדעט פון זשענעווע, אז דער ענגלישער לופט־מיניסטער לאָרד לאָנדאָנדערי איז דער אויסערשטאַטס־סעקרעטאַר עדען פאָהרען היינט אָווענד קיין פּאַריז, כדי ווייטער אונטערצוהאַנדלען מיט פּאָל באָנקור וועגען 4-בונד. דאָס ווייזט, אז די האָפנונג אויף אַ שנעלער אונטערשרייבונג פון 4-בונד האָבען זיך ווידער אויסגעלאָזט מיט גאָרנישט.

רוים, 3 (ספ. טעל.) די לעצטע סענסאַציע וועגען פּאַקט איז, אַז מוסאָליני האָט בעשלאָסען צוציהען צום פּאַקט אויך סאָוויעט־רוסלאַנד און אַזוי אַרום זאָל בעשאַפען ווערען אַ פּאַקט פון „5".

מוסאָליני מאָטיווירט זיין בעשלוס דערמיט, וואָס סאָוויעט־רוסלאַנד טענה'ט, אַז דער פּאַקט פון „4" איז געווענדעט געגען די סאָוויעטען. דעריבער וויל ער ווייזען, אַז דאָס איז נישט אַזוי און וויל אויך דעם ראַטען־פערבאַנד צוציהען.

מאָסקווע, 3 (ספ. טעל.) די סאָוויעטישע צייטונג „פּראַוודאַ" שרייבט, אַז דער „4 בונד" איז אַן אָפּמאַך אָרגאַניזירט דורך ענגלאַנד, כדי צו פיהרען אַ מלחמה געגען סאָוויעט־רוסלאַנד. די „פּראַוודאַ" שרייבט, אַז איינע פון די צילען פון „בונד" איז צו עטענען פאַר היטלערס מיליטער דעם וועג צו מאַרשירען קיין סאָוויעט־רוסלאַנד.

לאָנדאָן, 3 (ספ. טעל.) דער קאָרעספּאָנדענט פון „דיילי טעלעגראַף" דערוואוסט זיך, אַז מוסאָליני האָט זיך אַרויסגעזאָגט געגען פראַנצויזישען פּראָיעקט וועגען ענדערען דעם אַרטיקעל פון פּונקט 4 פון פּאַקט פון די 4 גרויסמאַכטען. מוסאָליני ווייזט אָן, אַז אויב מען זאָל אָננעמען דעם פראַנצויזישען פּראָיעקט, (אַז צום פּאַקט דאַרף מען האָבען די הסכמה פון דער קליינער אַנטאַנט) דאַן ווערט איגנאָנצען אוממעגליך צו ענדערען די גרעניצען.

פּאַריז, 3 (ספ. טעל.) הערריאָ האָט אין „ער נובעל" אָפּגעדרוקט אַן אַרטיקעל וועגען „פּאַקט פון די 4". הערריאָ בעמיהט זיך צו געבען צו פערשטיין צווישען די שורות, אַז ער גיט נישט צו קיין שום בעזונדערע בעדייטונג דעם פּאַקט. ער האַלט אָבער, אַז מען דאַרף איהם אונטערשרייבען, כדי צו פערבעסערען די בעציהונגען מיט איטאַליען און כדי נישט אָפּצוקיהלען די פריינדשאַפט מיט ענגלאַנד.

א לופטרייזע ארום דער וועלט איינער אליין אויף א אעראפלאן

לאָנדאָן, 3 (ספ. טאַל.) פון ניו־יאָרק מעלדעט מען, אז דער בעקאַנטער אַמעריקאַנער פליהער מאַטערן הויבט היינט אָן אַ רייזע אַרום דער וועלט איינער אַליין אויף זיין אעראָפּלאַן.

דער ערשטער עטאַפּ פון זיין רייזע וועט זיין ניו־יאָרק – בערלין אָהן שום איבעררייס אויפן וועג.

נייער פאהר-פלאן

אריין אין קראפט פון 15-טען מאי אן

פון לאדזער פאבריקס-באהן גייט אפ:

1.00	קיין קאַלושעק (אויף טשענסטאָכאָוו, קראַקאָ, וואַרשאַ),
5.20	קיין קאַלושעק (מיט פערבינדונג וואַרשאַ).
7.15	קיין קאַלושעק (מיט פערבינדונג אויף קאַטאָוויץ, קראָקאָ, סקאַזשיסקאָ).
8.05	קיין ווידזעוו
8.35	קיין קאַלושעק (זונטאָג און יום־טוב פון 21־טען מאַי ביזן 10־טען ווזשעשיען).
9.35	קיין קאַלושעק (זונטאַג און יום־טוב) פון 21־טען מאַי ביזן 10־טען ווזשעשיען).
10.25	קיין קאַלושעק (פערבינדונג מיט'ן שנעל־צוג אויף וואַרשאַ און קראָקאַ
13.00	קיין קאַלושעק
14.20	קיין קאַלושעק (מיט פערבינדונג - וואַרשאַ)
14.50	קיין סקאַזשיסקאַ (דירעקט אויסמיידענדיג קאַלושעק),
15.30	קיין קאַלושעק (אַרבייטס־צוג)
16.30	קיין קאַלושעק (מיט פערבינדונג אויף טשענסטאָכאָוו)
17.40	קיין קאַלושעק (מיט פערב. אויף קאַטאָוויץ)
18.40	קיין קאַלושעק (מיט פערבינדונג אויף וואַרשאַ און קראָקאָ)
19.30	קיין וואַרשאַ (דירעקט דורך קאַלושעק
19.55	קיין קאַלושעק (אַרבייטס־צוג קורסירט נאָר אין דער וואָכען)
20.55	קיין קאַלושעק
21.40	קיין קאַלושעק (מיט פערבינדונג אויף וואַרשאַ און סקאַזשיסקאַ)
22.50	קיין קאַלושעק (מיט פערבינדונג אויף קראָקאַ און קאַטאָוויץ)

פון קאלישער באהן געהט אפ:

0.15	קיין ווידזעוו
2.03	קיין אָסטראָוו (דורך קאַליש)
4.36	קיין וואַרשאַ
6.05	קיין גלאָוונאָ (יום־טובים פון 22־טען מאַי ביז'ן 11־טען ווזשעשיען ד. י.).
7.28	קיין וואַרשאַ
8.03	קיין קאַלושעק
8.30	קיין זדונסקאַ־וואָלאַ (מיט פערבינדונג אויף קאַרשניץ)
9.00	קיין קוטנאָ (מיט פערב. אויף דאַנציג
9.33	קיין אָסטראָוו און פּויזען
10.00	קיין גלאָוונאָ (זונטאָג און יום־טוב פון 21־טען מאַי ביז'ן 10 ווזשעשיען ד.י.)
12.42	קיין פּויזען און אָסטראָוו דורך קאַליש
12.57	קיין טהאָרן און טשעכאָטשינעק
13.12	קיין וואַרשאַ
14.10	קיין זדונסקאַ וואָלאַ
14.15	קיין קוטנאָ (פאַר יום־טובים פון 3־טען טשערוויעץ ביז'ן 2־טען ווזשעשיען ד.י.)
16.07	קיין אָסטראָוו
16.18	קיין וואַרשאַ
16.33	קיין קוטנאָ (מיט פערבינדונג אויף פּויזען, טהאָרן און גדיניאַ)
18.00	קיין גלאָוונאָ (קורסירען פרייטאָג, שבת, זונטאָג, יום־טוב און פאַר יום־טובים)
18.10	קיין טשענסטאָכאָוו (דורך זדונסקאַ־וואָלאַ פון 9־טען טשערוויעץ ביז'ן 10 ווזשעש. ד.י.)
19.35	קיין אָסטראָוו
19.56	קיין וואַרשאַ
20.08	קיין לעמבערג (דירעקט דורך ווידזעוו)
20.55	קיין זדונסקאַ וואָלאַ (קורסירט פון 20־טען מאַי ביז'ן 30־טען ווזשעשיען ד.י.)
21.25	קיין טהאָרן און טשעכאָטשינעק.
22.08	קיין פּויזען דורך קאַליש
23.20	קיין לאָוויטש
23.30	קיין זדונסקאַ וואָלאַ

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען - קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָווענד.

כירורגישער קאבינעט
Dr. Szreiber
איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף
Narutowicza № 9
tel. 122-95.
אָפּעראַציעס, אָפּאָטרונקעס, האַלז־ און שילטקעס או"ח הייל־אַנשטאַלט־פּריוואַט.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט
בראַכעזען, גאָרסעטען, אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַטפוס־איינלאַגען געגען פוס־שמערצען אַלס נאָך גיפּס־אָבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonovi
פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81

לאדז, 4 יוני 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 4 יוני 1933

דער נצחון אין צייט פון ירידה

די יודען-דעבאטע איז ראט פון פעלקערבונד

וועגען דער גרויסער יודען-דעבאטע, וואס איז די טעג פארגעקומען אין ראט פון פעלקער-בונד אין בעת וועלכער די פארשטעהער פון אלע מלוכות האבען זיך איינשטימיג ארויסגעזאגט פאר אננעהמען די פעטיציע פון פראנץ בערנהיים און האבען פעראורטיילט די יודען-רדיפות פון היטלעריסטישען רעזשים, שרייבט ד"ר י. מהאן אין „נ. דז.":

עס פערשטעהט זיך, מיר יודען האבען נישט קיין גרונד צו וועלכע עס איז אומגעוועהנליכע טריומפען צוליב דער דעבאטע אין זשענעווע. קודם כל האט מען בעגרעניצט דאס קאמפס-פעלד צו א מינימאלען אפשניט. בלויז די יודען אין אייבער-שלעזיען קאנען בעקומען שוץ, ווייל אזוי דיקטירט דער טויטער בוכשטאב. עס איז קלאר, אז אונזערע פאדערונגען, וועלכע ווערען דיקטירט נישט אזוי-וויט דורך עפעס א געשריבען ווארט, ווי דורכ'ן געפיהל פון עלעמענטארער מענשליכקייט גרייכען ווייטער. ביים פוילען ליכט פון דער אזוי גערופענער קולטור ביז 20-יאהרהונדערט איז געגען אונז בעגאנגען געווארען אן'אומבעהויערע ביטערע עוולה און מיר ווילען טאקע אז די קולטור זאל אונז נעהמען אונטער איהר שוץ אבער די קולטור זאגט: יא, מיינע ארימע פליגלען קאנען זיך אויסשפרייטען בלויז אויף דער ברייט פון א צופעליגען טראקטאט. אויף א ווייטערע דיסטאנץ פון הומאניזם גרייכען זיי נישט.

מיר האבען אלזא אונזער קליינע סאטיספאקציע צו פערדאנקען בלויז א צופאל. עפעס האט אמאל פאסירט, אז פוילען האט געראפט שליסען מיט דייטשלאנד א טראקטאט וועגען אויבער-שלעזיען און האט דערביי נישט פערגעסען די קלאוזולע וועגען שוץ פון די מינדערהייטען, וועלכע איז אויף פוילען בשעתו ארויפגעלעגט געווארען אין פאריז. דעמאלט האט דייטשלאנד געהאט די רעפוטאציע פון א ציוויליזירטער מלוכה און פאלק און קיינער האט נישט געהאלטען פאר נויטיג צו פאדערען אז אויך דייטשלאנד זאל אונטערשרייבען דעם טראקטאט וועגען די מינדערהייטען. עס איז גענוג געווען דער פייערליכער צוזאג, אז די מינדערהייטען וועלען געשיצט ווערען לכל הפחות אין די ראהמען, וואס זענען אנגעצייכענט דורכ'ן בעזונדערען טראקטאט וועגען די מינדערהייטען. מ'האט דייטשלאנד געגלויבט אויפ'ן ווארט און קיינער האט נישט געוואגט פאראויסזעהען די מאראלישע ירידה פון דארטיגען פאלק ביז צום אפגרונד פון היטלעריזם.

איצט ווייזט זיך ארויס, אז אזא מין איינטיילונג פון פעלקער אויף זיכערע און נישט זיכערע איז געווען דורכאויס פאלש. אלץ מעהר ווערט קלאר און בולט, אז פוילען איז געווען פולשטענדיג גערעכט, פאדערענדיג, אז דער טראקטאט וועגען די מינדערהייטען זאל אונטערגעשריבען ווערען דורך אלע מלוכות, ווי דאס האט בעת דער דעבאטע אין זשענעווע אנגעוויזען דער פוילישער פארשטעהער ה' ראטשינסקי. ווען דייטשלאנד וואלט נישט געווען בעקומען אט דעם מאראלישען קרעדיט און וואלט געווען געצוואונגען אונטערצושרייבען דעם דאקומענט, וואלט די בעסטיאלישקייט פון די לעצטע חדשים געווען אוממעגליך, אזא דאקומענט וואלט געווען ערפילט די פונקציע פון א צוים אויפ'ן מויל פון דער חיה.

פון אט דער בעגרעניצונג פון געביט דרינגט ארויס די פרינציפיעלע רעה, וואס דער היטלעריזם וועט נאך אלץ האבען אונטער זיין עקלהאפטען באטעק העכער א האלבען מיליאן שוצלאזע און אומגליקליכע מענשען. אויף זיי וועט ער קאנען אויסלאזען זיין גאנצען אונהיימליכען סאדיזם, פייניגען זיי מורא'דיג און אונבעשטראפט. דער ראט פון פעלקערבונד האט אהן צווייפעל געגעבען דייטשלאנד א שרעקליכען מאראלישען פאטש, וועלכען דאס נאצי-לאנד וועט לאנג נישט קאנען אפלעקען, אבער וואס בעדייט עס פאר אזעלכע היטלערס? צי אנערקענט היטלער מאראלישע אינסטאנצען? צי ווייסט ער, וואס איז דאס אזוינס שאנדע און נאציאנאלער כבוד? בעת די רוסישע פאגראמען האט מען דערציילט, אז איין יודענע, וועלכע א שיכורער קאזאק האט אומברחמנות געשלאגען, האט צו איהם אויסגעשריגען: שעמען זי זיך, ה' קאזאק! אבער דער קאזאק ווייסט נישט וואס איז אזוינס שאנדע. צי האט מען נישט געזעהען מיט וואס פאר אן'אונפערשעמטקייט דער היטלעריזם האט געליגט אין זשענעווע, ווען ער האט דערפילט, אז מען האט איהם געכאפט ביי דער האנד און ער קאן זיך שוין מעהר נישט ארויסדרייען? ער האט די גאנצע לאסט פון דעם פערברעכען ארויפגעווארפען אויף די „נידריגערע אינסטאנצען", און ווען ער האט געזעהען, אז אנטלויפען איז שוין אוממעגליך, האט ער צוגעזאגט, אז ער וועט שוין זיין מילד, ווי א שעפעלע. צי צווייפעלט עמיצער, אז דער היטלעריזם וועט דאס ווארט נישט האלטען? וואס בעדייט א ווארט ביי מענשען, פאר וועלכע א ווארט און עטיק זענען ווי פלעווע?

ניין, די יודען אין דייטשלאנד וועט נישט זיין בעסער, כל זמן עס רעגירט דאס סיסטעם, וואס זיין פונדאמענט איז ברוטאלע איבערמאכט אין סאמע מורא'דיגע זין, וואס זיין הויפט-טאט איז עקסטרעמער באנדיטיזם און וואס זיין ענטגילטיגער ציל איז צו בעגוועלטיגען אבער אפילו איינגאנצען צו צוטרעטען אלע די, וואס וועלען זיך ארויסווייזען פאר שוואכער, מיר האבען זיך גארנישט וואס צו גענארען: מיר, יודען האבען די קאמפאניע נישט געוואונען, הגם אמת איז, אז דער נידערטרעכטיגער שונא האט זי פערשפילט. דאס, וואס מען האט אונז געגעבען אין זשענעווע, איז נישט גענוג צו פערזיכערען די דייטשע יודען א מענשליכע אדער כאטש א האלב-מענשליכע עקזיסטענץ.

איין זאך האט אבער אונז געגעבען זשענעווע און דערפאר דארפען מיר זיין אויפריכטיג דאנקבאר: זי האט אין אונז אויפגעוועקט דעם צוטרייסעלטען גלויבען אין מענשען. עס איז דאך געווען אזוי אונגעהויער שווער, ווען מען האט געזעהען ווי דער ה' מאקדאנאלד חברט זיך מיט היטלער'ן, ווי ער גרייט איהם ממש צו מיט דער גרעסטער מיה א טריומף, פונקט ווי אומישנע, כדי צו פערפעסטיגען זיין שטעלונג אין דייטשלאנד. עס איז אונבאנגענעהם געווען צו זעהען, ווי מוסאליני איז גרייט פאר אזא היטלערן צו אפפערען די לעבענס-אינטערעסען פון זיינע געטרייע פריינד, אבי נאר צו ווייזען, אז דער פאשיזם איז אן'אידעאל רעגירונגס-סיסטעם. ס'איז שווער געווען צו זעהען, ווי די וועלט הויבט אן זיך צוגערוואוינען צום היטלעריזם. אבער אזא עהרליכע געשטאלט, ווי ה' לעסטער שטארקט דעם גלויבען אין מענש. דאך איז דער מענש נישט אזוי איינגאנצען „פערפאליטיקירט" ער זאל פערלירען יעטווערע מאראלישע יסודות. ה' לעסטער האט געמוזט פיל זאכען ליידערען, ער האט געמוזט זיין איינגעהאלטען דארט, וואו עס האט זיך ממש געבעטען ארויסצוזאגען א הארב ווארט, אבער דאך האט ער דיינס ארויסגעזאגט: ער האט די פערברעכער פערדאמט און אויסגעדריקט זיי אונצופרידען. אין צייטען פון ירידה איז דאס אליין שוין כמעט א פולער נצחון.

דאס „פערברעכען" פון מינ. ראטשינסקי

ענדעציע פאדערט צו פערשמעלערען דעם שוץ פון די מינדערהייטען

די יודען און אלץ, וואס האט צו זיי א שייכות, גייען קיינמאל נישט אראפ פון די ענדעקישע צייטונגס-שפאלטען. פון צייט צו צייט אבער קריגען די ענדעקישע בלעטער אמת'ע אנפאלען פון יודען-אינטערעס. דעמאלט זענען זייערע זייטען פעס מיט יודען, די ארטיקלען בעהאנדלען נישט קיין אנדערע טעמעס, די אינפארמאציעס זענען יודישע א.א.וו. אזא אטאק האט איצט ווידער אמאל געקריגען דער הויפט-ארגאן פון דער ענדעציע, די „גאזעטא ווארשאווסקא". קיין וואונדער איז נישט: דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד איז פאר דער ענדעציע אזא צוציהענדער ביישפיל, אז אלץ, וואס ווערט דארט געטאן, איז פאר איהר די גרעסטע אטראקציע.

די ראסען-פאליטיקער פון היטלער-לאנד האבען דערפיהרט דערצו, אז דייטשלאנד איז געווארען דער צענטער פון שנאה- און שפאט-אינטערעס אפילו אין די שטילע און גוט-ערצויגענע פאליטישע זאלען פון זשענעווע. די יודען-דעבאטע ארום דער פעטיציע פון אבערשלעזישען יוד פראנק בערנהיים האט געגעבען א געלעגענהייט אלע אהן אויסנאהם פארשטעהער פון די מלוכות צו פעראורטיילען די מיטעלאלטערליכע פאליטיק פון די נאצי'ס. נאטירליך האט אין דעם כאר נישט געפעהלט די שטים פון פוילישען פארטרעטער, מינ. ראטשינסקי, וועלכער האט געהאלטען א לאגישע, קלוגע און הומאניטערע רעדע וועגען שוץ פון די מינדערהייטען. נאכ'ן קריג, ווען דייטשלאנד איז דורך די זיגער געטראטען געווארען מיט די פיס, איז דאך צו דער דייטשער קולטור געבליבען אזוי פיל צוטרוי, אז דייטשלאנד איז נישט געבונדען געווארען מיט די טראקטאטען וועגען שוץ פון די מינדערהייטען. ווי ווייט דער צוטרוי איז געווען נישט בעגרינדעט — דאס האבען בעוויזען די היטלעראווצעס. דער לאגישער פועל-יוצא דערפון קאן זיין בלויז איינער: די טראקטאטען וועגען מיעוטים-שוץ דארפען אויסגעברייט ווערען אויף אלע מלוכות אהן אויסנאהם, גרויסע און קליינע, אלטע און ניי-ענטשטאנענע. דאס איז טאקע געווען דער זין פון מינ. ראטשינסקי'ס רעדע. אבער לאגיק און פערנונפט איז נישט בינדענד פאר די פוילישע פריינד פון היטלער'ן. די ענדעציע איז אויפגעבראכט צוליב דער האלטונג פון פוילישען דעלעגאט אין פעלקערבונד:

פארוואס איז מינ. ראטשינסקי ארויסגעטרעטען פאר אויסברייטערען דעם שוץ פון די מינדערהייטען? „איצט וואלט דאך פיל לייכטער געווען אין זשענעווע דורכצופיהרען די אפשאפונג אדער לכל הפחות די אפשוואכונג פון די מינדערהייטען-טראקטאטען, בעזונדערס ווען דייטשלאנד וויל נישט, צוליב דער אנטי-יודישער פאליטיק פון היטלער'ן, אונטערשטיצען די פאליטיק פון אריינמישונג מצד אינטערנאציאנאלע פאקטארען אין די אינערליכע אנגעלעגענהייטען פון די בעזונדערע מלוכות?".

דאס ענדעקישע בלאט קאן נישט מוחל זיין דעם מינ. ראטשינסקי, פארוואס ער האט עפענטליך אנערקענט דאס רעכט פון די מינדערהייטען געשיצט צו ווערען דורך אינטערנאציאנאלע כוחות.

אין דער גאנצער ענדעקישער אויפפאסונג ליגט אזוי פיל בארבאריזם, אזוי פיל דראהענדע געפאהר פאר יעדער מינאריטעט בכלל און פאר דער יודישער בפרט, אז זי פערשטארקט נאר די ריכטיגקייט און גערעכטיגקייט פון דער אויפגאבע, וואס שטייט פאר דער יודישער פאליטיק: אויסנוצען אלע מעגליכקייטען, אלע איינפלוסען, אז די אינטערנאציאנאלע טראקטאטען וועגען שוץ פאר די מינדערהייטען זאלען נישט נאר נישט פערענגערט ווערען, נאר גראד פערקעהרט. זאלען אויסגעשפרייט ווערען אויף אלע מלוכות אהן אויסנאהם: די ערפאהרונג מיט דייטשלאנד האט די יודען צופיל געלערנט און דראהט זיי מיט צו גרויסע סכנות אין דער צוקונפט. (פ.פ.ק.)

דאס איז א געפעהרליכע אוואנטורע!

שארפע רעדעס אין פראנצויזישען פארלאמענט געגען „פאקט פון די פיער מלוכות"

די פאריזער בלעטער ברענגען פרטים פון דער ליידענשאפטליכער דעבאטע, וואס האט זיך געהאט אנטוויקעלט אויף דער לעצטער זיצונג פון פראנצויזישען פארלאמענט, ווען אויף דער טאג-ארדנונג איז געשטאנען ארויפגעשוואומען די פראגע וועגען „פאקט פון די פיר" א דאנק אן אינטערפעלאציע פון די רעכטע דעפוטאטען. די אינטערפעלאציע האט רעפרעזענטירט דער דעפ. לירער פון די עקסטרעם רעכטע לואי מארען:

מיר ווילען וויסען, האט ער געזאגט, צי האט די רעגירונג ברעה אונטערצושרייבען דעם „פאקט פון די פיר" אהן דעם וויסען און דער הסכמה פון פארלאמענט? דאס דייטשלאנד פון היטלער'ן און דאס איטאליען פון מוסאליני'ן שטרעבען דורכאויס צו רעווידירען די טראקטאטען. מיט אט דעם ציל איז אויסגעארבייט געווארען דער „פאקט פון די פיר". צי וועט די רעגירונג טאקע געהן אויף דער ווענדונג, וועלכע צושטערט דעם עצם פרינציפ פון פעלקערבונד?

די גאנצע צייט, וואס לואי מארען האט גערעדט, איז דער פרעמיער דאלאדיע געזעסען און געשוויגען. אבער אין עטליכע מינוט ארום האט ווידער גענומען א ווארט צו דעמזעלבען ענין דער דעפוטאט עבערנעהארי, ער האט געהאלטען א גלענצענדע רעדע, וועלכע האט געמאכט א מיגען רושם.

איהר האט גענומען אויף זיך, האט ער געזאגט, א געוויסע התחיבות. איהר האט צוגעזאגט, אז איהר וועט נישט שטעלען דעם פארלאמענט פאר געשעהענע פאקטען. און דערוויל שרייבען די צייטונגען, אז נישט היינט איז מארגען, נאר עס וועט אונטערגעשריבען ווערען דער פאקט פון די פיר מלוכות.

אויב, ווענדט זיך דער רעדנער צו דער רעגירונג, איהר וועט דעם פאקט אונטערשרייבען, דאן וועט איהר זיך אריינלאזען אין א געפעהרליכע אוואנטורע. דער ארטיקעל צוויי פון דעם פאקט שטעלט אפען און קלאר די פראגע וועגען רעוויזיע פון די טראקטאטען. פאר רעווידירען די טראקטאטען זענען היטלער, מוסאליני און מאקדאנאלד.

מיר וויסען וואסער ציל עס פערפאלגט דייטשלאנד. מיר וויסען אויך, אז איטאליען וויל צוברעקלען יוגאסלאוויע. אויב פראנקרייך וועט אונטערשרייבען דעם אפמאך, וואסער טריומף וועט דאס זיין פאר מוסאליני'ן!

ביי די ווערטער בעט דער פרעמיער דאלאדיע דאס ווארט. אבער דער דעפוטאט עבערנעהארי רעדט ווייטער:

די אידעע פון פאקט רופט ארויס שארפע ארויסטרעטונגען מצד פוילען און דער קליינער אנטאנט (די קליינע אנטאנט האט שוין געביטען איהר שטעלונג און איז שוין גרייט איינצוגיין אויפ'ן פאקט, די רעד.) וועלכע וויסען, אז דער נייער אפמאך איז מיט זיין שארף געווענדעט געגען זיי. נישט לאנג צוריק זיין ביי אונז געווען א דעלעגאציע פון פוילישע פארלאמענטארער, זיי האבען אפען ערקלערט: אויב מען וועט ביי פוילען אפנעהמען כאטש איין מעטער ערד, דאן ערקלערען מיר קריג! פוילען און די קליינע אנטאנט דאס זענען א נויטיגע איינציגע, אונזערע ווירקליכע פערבינדעטע. נעמט זיי נישט אפ, שטויסט זיי נישט אפ פון פראנקרייך! (רוישיגע אפלאדיסמענטען).

איהר אליין, זאגט ווייטער דער רעדנער, גיט א קלאפ דעם פעלקערבונד. פון ווען אן זענען עס פאר פראנקרייך פאראן קליינע און גרויסע מלוכות? קליינע מלוכות? אבער אט די מלוכות האבען א בעפעלקערונג פון 75 מיליאן מענשען און ארמייען פון א קנאפע מיליאן! אט די קליינע מלוכות וואלטען מאנכע גרויסע געקאנט געבען א לעקציע פון אנשטענדיגקייט!

דער רעדנער האט פארענדיגט. כל זמן עס איז נישט שפעט, האלט אייך אפ! ווייזט דאס אמת'ע פנים פון פראנקרייך, פון דעם לאנד, וואס איז געטריי זיינע פערבינדעטע און די פליכטען וועלכע עס האט אויף זיך גענומען!

דעם רעדנער האט געענטפערט דער פרעמיער דאלאדיע. ער האט גערעדט זעהר שארף און אויפגערעגט:

איך האב גענומען אויף זיך, האט ער געזאגט, די פליכט נישט צו שטעלען דעם פארלאמענט פאר געשעהענע פאקטען. די דאזיגע פליכט וועל איך ערפילען (אפלאדיסמענטען פון די לינקע) איך פערשטיי נישט ווי אזוי קאן מען פערלאנגען פון דער רעגירונג ערקלערונגען אין דער צייט, ווען זי פיהרט זעהר קאמפליצירטע אונטערהאנדלונגען. אויב די רעגירונג וועט זיין בעפרידיגט פון די אונטערהאנדלונגען, וועט זי דעם פאקט פאראפירען (פראוויזאריש אונטערצייכענען) און דער פארלאמענט וועט האבען די מעגליכקייט דעם פאקט צו ראטיפיצירען (בעשטעטיגען) אדער נישט. וואס מיינט איהר, אז אויף אלע פארלאגען קאן מען איביג ענטפערען: ניין, ניין און ניין? קיינעמס אינטערעסען וויל איך נישט פערלעצען. פראנקרייך איז נישט קיין וואזאל, נאר א פרייע מלוכה. אבער דעם שלום קאן מען ארגאניזירען דורך אפמאכען, דורך פערשטענדיגונגען.. און נישט דורך דער פאליטיק פון סיסטעמאטיש אפזאגען זיך פון פערשטענדיגונגען. עס וועט קומען דער מאמענט און דער פארלאמענט וועט קאנען זאגען זיין ווילען.

לעון טראצקי קעהרט זיך אום אינגיכען קיין רוסלאנד

קאנסטאנטינאפאל, (י. ט. א.) אין צוזאמענהאנג מיט די קלאנגען, וואס האבען זיך דא לעצטענס געהאט פערשפרייט, אז עס זאל האבען געקומען צו א שלום צווישען סטאלין און טראצקי, האט דער היגער י.ט.א.-קארעספאנדענט בעזוכט טראצקי'ן אין זיין ווילע אויף פרינקיפא און איהם אנגעפרעגט, וויפיל אמת עס איז דא אין די קורסירענדע קלאנגען. טראצקי האט דערויף געענטפערט: „עס איז וואהרשיינליך, אז איך וועל מיך אין דער נאהענטסטער צוקונפט אומקעהרען קיין רוסלאנד".

הונדערט און פופציג יאהר
אנטיסעמיטיזם אין דייטשלאנד

הונדערט און פופציג יאהר זענען פערלאפען זייט יאזעף דער צווייטער האט אין 1782 פערעפענטליכט זיין „פאטענט פון טאלעראנץ", צו די יודען פון א געוויסען טייל פון עסטרייך, וואס האט מעגליך געמאכט אז זיי זאלען קענען לעבען ווי מענשען. אבער דער ווארצעל פון יודען-האס איז געבליבען שטעקען אינ'ם באדען פון דייטשלאנד, און יעדע פאר צענדליג יאהר קומט פאר א נייער אויסברוך.

אין די ערשטע יאהרען נאך דער שלאכט פון וואטערלא איז דייטשלאנד פערפלייצט געווארען מיט אנטי-יודישע ליטעראטור. די אטאקעס זענען געווען געריכטעט געגען דער יודישער רעליגיע, און נישט געגען דער יודישער ראסע ווי דאס טוען איצטער די היטלעריסטען. פראמינענטע שרייבער פון יענער צייט ווי ה. ע. ג. פאולס, אין 1830; א. ט. הארטמאן אין 1834, און קארל שטרעקפוס אין 1843, האבען געטענהט אז אזוי לאנג ווי די יודען וועלען זיך נישט בעפרייען פון זייערע „רעליגיעזע אבערגלויבענס" קענען זיי נישט ערווארטען מען זאל זיי עמאנציפירען. דער בעגרינדער פון דער טעאריע פון קריסטליכען דייטשען שטאט איז אין יענער צייט געווען פרידעריך רוהס, פראפעסאר פון געשיכטע אין דעם ניי-געגרינדעטען בערלינער אוניווערזיטעט. דער דאזיגער איינפלוסרייכער געשיכטע-שרייבער האט געפאדערט אז מען דארף אונטערדריקען די יודען, אויב נישט זיי אינגאנצען ארויסטרייבען פון דייטשלאנד. צווישען אנדערעס האט ער געפאדערט אז א יוד דארף טראגען ספעציעלע מלבושים כדי מען זאל איהם דערקענען פון דערווייטענס...

די דאזיגע „עצה" האט שטארק אויסגענוצט ביי פרידריך ווילהעלם דעם 4-טען פון פרייסען. און אין א ספעציעלען „קאבינעטס ארדער" וואס ער האט ארויסגעלאזט אין 1841 האט ער אנאנסירט א פלאן צו בעהאנדלען די יודען ווי א קאלאניע פון אויסלענדער. ער האט בעשלאסען ביי די יודען איוועקצונעהמען זייער מוניציפאלע וואהל-רעכט וואס זיי האבען געהאט בעקומען אינ'ם יאהר 1812. צוליב די פאליטישע אומרוהיגקייטען פון יענער צייט האט זיך איהם גראד נישט איינגעגעבען דורכצופיהרען זיינע פראיעקטען. מיט דריי יאהר שפעטער, אין 1844, האט לאסער אנאנסירט א נייעם לאזונג געגען די יודען: „די געשיכטע בעווייזט האט לאסער ערקלערט, „אז די סעמיטען בעזיצען נישט יענע הארמאניע מיט וועלכער די עכטע דייטשען צייכענען זיך אויס, דער סעמיט איז עגאאיסטיש, דער סעמיט וויל זיך נישט אויסמישען מיט די ארומיגע פעלקער".

אנ'עהנליכע טעאריע האט געפרעדיגט הער מאן וואגנער אין 1857; דער יוד זאל בעראבט ווערען פון אלע זיינע רעכטע; דער יוד זאל זיך אומקעהרען צו זיין אמאליגען צושטאנד ווען דער קריסטליכער פריץ אדער פירינץ האט געקאנט טון מיט איהם, וואס זיין הארץ האט בעגלוסט.

די רעוואלוציע פון 1848 האט אויפגעטרייסעלט איראפע. אט ווי דער היסטאריקער גרעץ בעשרייבט דעם פעריאד: „די פעלקער פון איראפא זענען פערשיכורט געווארען פונ'ם פרייהייטס-געדאנק... איינע פון די פאדערונגען פון יענער צייט איז געווען די בעפרייאונג פון די יודען... אויף אלע עפענטליכע פערזאמלונגען און אין אלע פראקלאמאציעס, האט מען גערעדט וועגען דעם יודענס רעכט אנערקענט צו ווערען אלס מענש מיט מענשען גלייך. די יודען, פראפארציאנעל צו זייער צאהל,

פון **בערנארד בלומענטאל.**

זענען געווען שטארקער אידענטיפיצירט מיט דער רעוואלוציע אין דייטשלאנד און עסטרייך ווי ערגעץ וועלכע אנדערע גרופע. אין דייטשלאנד איז די רעוואלוציע געווען ערפאלגרייך. פיער יודען זענען אויסגעוועהלט געווארען אלס מיטגלידער פון דער נאציאנאל-פערזאמלונג, וואס איז אפגעהאלטען געווארען אין פראנקפורט אם-מיין, גאבריעל ריסער, איינער פון די דאזיגע פיער איז געווארען א וויצע-פרעזידענט פון דער פערזאמלונג און האט זיך שטארק אויסגעצייכענט. ער איז געווען א שטארקער אנהענגער פון דער טעאריע אז די יודען זענען אויסשליסליך א רעליגיעזע סעקטע. די קאנסטיטוציע האט געגעבען דער יודישער בעפעלקערונג גלייכע-בערעכטיגונג. די שמחה האט אבער לאנג נישט געדויערט. די גרעסערע שטאטען האבען זיך ענטזאגט צו אנערקענען די „פונדאמענטאלע רעכט" וואס די נאציאנאלע פערזאמלונג האט געהאט פראקלאמירט די יודישע עמאנציפאציאן אין פרייסען, עסטרייך און די קלענערע שטאטען זענען פערבליבען אויפ'ן פאפיר".

די דייטשע בעפעלקערונג האט נישט פערמינדערט אויף א האר איהר שנאה צו יודען. דער געשריי: „העפ, העפ", האט זיך געהערט איבער אלע גאסען. די „יודישע שבועה" איז אין פילע פלעצער נישט אפגעשאפט געווארען ביז 1868. אין 1869 האט ריכארד וואגנער ארויסגעלאזט זיין אנטיסעמיטיש בוך „יודען און מוזיק". אבער גראד האט עס וועניג אויסגענומען אין די רעגירונגס-קרייזען, מחמת דעם וואס די רעגירונג האט כלומרשט אנגעפיהרט א יודען-פריינדליכע פאליטיק, דאס האט דייטשלאנד דעמאלט געזוכט אויסצונעהמען ביי דער יודישער בעפעלקערונג אין עלזאס, אלס א צוגרייטונג פאר דער קומענדיגער קריג געגען פראנקרייך.

אין דער מלחמה פון 1870 האבען די דייטשע יודען ארויסגעוויזען דיזעלבע לאיאליטעט צו דייטשלאנד ווי אין די נאפאלעאנישע מלחמות. אזוי שנעל אבער ווי דער נייער דייטשער רייך האט זיך געפיהלט פעסט אין זאטעל, האט זיך דערהערט אויפס ניי דאס בילען פונ'ם אנטיסעמיטישען הונט....

אין 1871 האט מען די יודען געהאלטען פעראנטווארטליך פאר די געמיינהייטען פון די יעזואיטען. אין 1872 איז לאסקער אנגעגריפען געווארען אלס יוד. און לודוויג באמבערגער האט מען געלאזט וויסען אז דער דייטשער „מיכעל" וועט נישט דולדען, אז א יוד זאל איהם לערנען די אמת'ע בעדייטונג פון דייטשטום. די אנטיסעמיטען האבען נישט אויפגעהערט צו שיטען מיט פאמפלעטען ביז 1878 ווען ביסמארק האט אויסגעטון דעם „ליבעראלען מאנטעל" און זיך צוריקגעקעהרט צו זיין אריגינעלער רעאקציאנערער פאליטיק. ביסמארק האט אויסגענוצט די ליבעראלען, די יודען אריינגערעכענט כדי צו בעפעסטיגען דעם רייך. אזוי שנעל ווי די ארבייט איז אפגעטון געווארען, האט ער זיך אפגעשאקעלט פון זיינע ליבעראלע מיטהעלפער. נאכ'ן בערלינער קאנגרעס האט ער צולאזען דעם רייכסטאג: אין די וואהלען פון 1878 האבען די קאנסערוואטיסטען געהאט א גרויסען זיג.

דער מאדערנער אנטיסעמיטיזם, קאן מען זאגען, איז געבוירען געווארען אין 1880. די דייטשע קאנסערוואטיווע פארטיי איז געשאפען געווארען אין 1876; איהר פראגראם האט געלויטעט, אז דער שטאט און די שולע דארפען, זיין דורכגעדרונגען מיט'ן גייסט פון דער קריסטליכער רעליגיע. מיט צוויי יאהר שפעטער האבען די קאנסערוואטיווען געגרינדעט די „קריסטליך-סאציאלע פארטיי, וואס איז כלומרשט געווען א סינטעז, אדער פעראייניגונג פונ'ם סאציאליזם מיט'ן נאציאנאליזם. אן דער שפיץ פון דער נייער בעוועגונג איז געשטאנען דער האף-פרעדיגער אדאלף שטעקער. מיט וואס ענטשיידעט זיך דען די „נאציאנאל-סאציאליסטישע" פארטיי פון אדאלף היטלער פון דער „קריסטליך-סאציאלער" פארטיי פון אדאלף שטעקער?

אין 1879 איז הייבריך פאן טרייטשקע, דער היסטאריקער געקומען צו הילף דער אנטיסעמיטישער פארטיי מיט דער לאזונג: „די יודען זענען אונזער אומגליק". ס'האט זיך דערהערט א פאדערונג אויפצוהאלטען דעם „קריסטליכען כאראקטער" פון די קינדער-שולען. און אייניגע אנטי-יודישע עקסצעסען זענען פארגעקומען אין בערלין אין 1880. ווידעראמאל האט מען אנגעהויבען צו דיסקוטירען אין דער פרעסע, די מעגליכקייט פון בעגרענצען די פאליטישע און ציווילע רעכט פון די יודען. דער קאמף איז געווארען אזוי פערביטערט, אז פראפעסאר רודאלף ווירכאוו, דער בערי-המטער וויסענשאפטסמאן, און פאליטיקער האט בעשולדיגט דער רעגירונג אין אויסגעבען סומען געלד דורכצווארפען די יודישע רייכסטאג דעפוטאטען.

דער דייטשער אנטיסעמיטיזם האט ביסלעכוויז אנגענומען א „וויסענשאפטליכען" און „פילאזאפישען" כאראקטער. שאפענהויער האט ענטוויקעלט א מעטאפיזישען אנטיסעמיטיזם: די יודען זענען א נידעריגע ראסע דערפאר וואס זיי זענען אפטימיסטען... מאקס שטירנער האט ענטוויקעלט א נייע געשיכטס-פילאזאפיע: די מענשהייט, האט שטירנער ערקלערט, האט דורכגעמאכט צוויי שטופען אין איהר ענטוויקלונג: די ערשטע שטופע אינ'ם אלטערטום, איז בעשטאנען אין א קאמף ארויסצווארצלען פון דער מענשליכער נשמה דעם נעגערשען שאנד-פלעק; די צווייטע שטופע איז די מאנגאלישע פעריאדע, פון וועלכער קריסטענטום איז דער פאלקאמענסטער אויסדרוק. וואס אנבעלאנגט די יודען, האט מאקס שטירנער פערזיכערט אז זיי האבען נאך נישט ארויפגעווארפען פון זיך דעם שטעמפעל פון דער נעגערישער פסיכיק.

פראפעסאר דיהרינג איז געגאנגען א שריט ווייטער: די סעמיטישע לעבענס-אנשויאונג איז פרעמד און אנטיפאטיש צום נארדישען גייסט, דעריבער האט ער פערלאנגט אז דייטשלאנד זאל זיך איינמאל פאר אלעמאל בעפרייען פון קריסטענטום, וואס איז דאך נאך אלעמען, „יודענטום אויף דער ליבער זייט".

דערנאך איז געקומען פרידריך ניטשע און „בעוויזען" אז די וועלט פערמאגט צוויי סארטען מאראל: די מאראל פון די הערשער, און די מאראל פון די שקלאפען. די בלאנדע גערמאנען, באטיירליך, זענען די הערשער פון איראפא; די קריסטען „האבען ביי די יודען געערשענט זייער שקלאפען-מאראל".

פאר'ן הויף-פרעדיגער שטעקער איז די דאזיגע „וויסענשאפטליכע" אמוניציע געווען ווי געוואונשען. זיינע דרשות האט ער געהאלטען יעדען זונטאג אין דער קירך וואס קייזער ווילהעלם דער צווייטער פלעגט בעזוכען, צוזאמען מיט די גרעסטע אדעליגע פון דייטשלאנד.

אין 1881 און אין 1884 האט מען אין בייערישען לאנדטאג געהערט דעם געשריי: „שיסט, אדער הענגט יעדען יודישען פעלער"; אין 1883 האבען די דארטיגע דייטשען זיך ענטזאגט צו בעהמען א שבועה פאר א יודישען ריכטער. אין 1892 האט מען פארגעשלאגען אפצוזונדערען די יודישע קינדער פון די קריסטליכע אין די פאלקס-שולען, און בלויז דורך א צופאל איז דאס פערמידען געווארען.

אין 1890 איז אהלווארדט געווארען דער פיהרער פון דער אנטיסעמיטישער בעוועגונג אויף שטעקער'ס פלאץ. אהלווארדט האט בעשולדיגט די יודען, אז זיי זענען פעררעטער צום פאטערלאנד", ער איז אנגעקלאגט געווארען פאר פערשפרייטען מורא'דיגע בלבולים, און דאס גערייכט האט איהם געפונען שולדיג, דער פראצעס האט אבער געהאט א פערקעהרטע ווירקונג אויף דער קריסטליכער בעפעלקערונג. אהלווארדט איז געווארען דער העלד פון טאג.

אין 1891 האט זיך געגרינדעט אין בערלין, דער „פעראיין צור אבוועהר דעס אנטיסעמיטיזמוס" און אין דער וואכענשריפט וואס דער פעראיין האט ארויסגעגעבען קען מען לייענען וועגען הונדערטע פאלען פון יודען-האס אין אלע טיילען פון דייטשען רייך.

אין 1893 איז א יוד ארעסטירט געווארען אין קסאנטען אויף דער בעשולדיגונג, אז ער האט בענוצט קריסטליך בלוט פאר רעליגיעזע צוועקען, מיט זיבען יאהר שפעטער איז א צווייטער בלוט-בלבול געמאכט געווארען אויף א יודען אין קאניץ, דער קאניצער פראצעס האט דעמאלט אויפגערודערט גאנץ דייטשלאנד.

אין 1901—1902 האבען די דייטשע יודען געגרינדעט א „געמיינדע-בונד" אנצופיהרען א קאמף געגען אנטיסעמיטיזם. דער „צענטראל - פעראיין" האט העפטיג פראטעסטירט געגען די דעבאטען אינ'ם פרייסישען לאנדטאג, וואו די פראגע פון אוועקנעהמען דאס וואהלרעכט פון יודען איז ערנסט דיסקוטירט געווארען.

פאליטיש האבען די דייטשע יודען אויסגעאיבט זעהר ווייניג איינפלוס אין דעם ערשטען יאהר צענדליג פונ'ם 20-טען יאהרהונדערט, דערפאר אבער זענען זיי געווען נוצליך פאר'ן לאנד אויפ'ן קאמערציעלען און פינאנציעלען געביט.

ערשט ווען די דייטשע רעפובליק איז געגרינדעט געווארען און א סאציאליסט, דער זאטעלמאכער עבערט איז געווארען דער פרעזידענט, האבען די יודען ווירקליך אנגעהויבען צו שפילען א גרויסע ראלע אינ'ם פאליטישען לעבען פון לאנד, מיט'ן אונטערגאנג פון דער רעפובליק, איז געקומען אן ענדע צו יודישע פרייהייטען און יודישען איינפלוס.

עלעגאנטע און שפארזאמע פרויען און פריילינס
טראגען אויף די הילצערנע אבצאסען-פלעקס פון גומי-לעדער
Berson Okmo
זייערע מעלות: דויערהאפט, ביליג, בעקוועם און געהען.
פרייזען בעדייטענד ביליגער.

דער שטראסבורגער
(דערציילונג) ● פון יוסף אקרוטני

.2

אז תמרל איז געקומען אין דער שטוב פון די פרעמדע, ארימע מענטשן, וואס אין דער רעשיק-האנדלענדיקער יידישער גאס, האט די באלעבאסטע, א הויכע יידענע מיט א שייטל, אין א שמוציק-קלעפיקער בארכאן-יאקע מיט א פארטאגט, שוויצער זיפצן, וואס האט דערמאנט דאס ארבעטן מיטן הארץ פון א קורץ-עטעמדיקן, געגראבלט מיט שטייפע, מידע פינגער אין א שאכטעלע שוועבעלעך און נישט געקענט זיך קיין עצה געבן מיט דעם, האט די יידענע געהערט א סקריפ-טון מיט דער טיר, איז איר אין דער פינסטער היימלעכער געווארן. צופרידן און מיט א הייטער קול דערקענט תמרלען און זי מכבד-געווען מיטן אנצונדן א שוועבעלע.

— מיטן רעכטן פוס זאלן זי שטענדיק אזוי קומען, ווי ריכטיק זי זענען איצט געקומען.. כ'דארף טאקיש זי זאלן מיר אנרעבן א זאפיקע..

איז געווארן אין שטוב, מ'שטיינס-גבזאגט, ליכטיק — א פיצל פלעמל האט קוים געסיקעט אויף א פאר אייל-„אויגן" אין א גלאז וואסער — האט תמרל ווידער דערשפירט די נידערשלאגנקייט, וואס האט זי באפאלן נישט ווו נישט ווען. א מעלאנכאלישע אזא, וואס זי האט אפט געטראגן אין איר אומגעטוויקלטן, קינדערישן געמיט ווי א שטורעם, וואס האט זיך תמיד געענדיקט מיט אויסגיסן א באך טרערן.

די גוטע יידענע, די באלעבאסטע פון דער פרעמדער שטוב וואס איינגעלעך ווייסט זי נישט ווי אזוי די תמרל קומט צו איר אריין און פארט איז זי א ליבער גאסט, — האט פארשטאנען, אז דעם מיידלס שווייגנדיקע אראפלאזן דעם קאפ איז נישט פון נחת, כאטשיק זי האלט דאס מיידל פאר א כשר קעלבל, פארשטייט זיך נאך רעכט נישט אויף דער ביטערניש, מיט וואס זי וועט מיער-ציסעם געשווינד פול ווערן.

— האבן זי נישט קיין צרות, טאכטערשי; אין א פרעמדער שטאט מוז מען זאן צוגעלאזן צו מענטשן, אפילו ווען מ'קאן זיי זיי נישט. זי זענען דאך אין א לאטעשער שטוב, זי מעגן אלץ דא זאגן...

אנשטאט צו ענטפערן, האט דאס קינדערישע מיידל ארויסגעשאסן מיט א געוויין. דערפון איז איר לייכטער געווארן. די יידענע אין דער בארכאנענער יאקע האט דאס קענטיג פארשטאנען, האט זי איר געלאזט אויסוויינען, אויסווישן זיך די אויגן דערנאך האט זי מעשה טרייסטערין איר גנביש א קוק געטון אונטער די אויגן, זאגנדיק:

— גוט אזוי, גוט אזוי. אז מ'וויינט אביסל, קריגט מע קלארע אויגן ווי די טייכן.

אין א רגע ארום האט זי מוסיף געווען:

— זאגן זי די בעווארים: האבן זי שוין היינט געגעסן?

כאטשיק תמרל האט דעם גאנצן טאג נאך גארנישט נישט געהאט גענומען אין מויל אריין — און געלד אויף צוקויפן עסן האט זי דווקא יא נאך געהאט — האט זי, די בושת-פנימניצע, געזאגט טשוי-פוי, געגעסן, געטרונקען. דא, דארט און זיך ארוסגעדרייט פון נעמען דאס שיסעלע „אנגעברענטע זופ", וואס די באלעבאסטע פון דער דירה האט איר מניה-וביה געהאט צוגעטראגן.

און צווישן דער באלעבאסטע מיט תמרלען האט זיך גענומען פלעכטן א קורצגעהאקטער שמועס, פון איינמאל פארשוויגן ביזן צווייטן, ווי פון היימלעכקייטס וועגן.

— כ'בעט איהן, ווי דרייט זיך א מענטש דאס ארום א גאנצן טאג און עסט נישט א מינדסטן?

— עפעס כ'עס ניש... כ'עס, כ'עס, ס'אי נאך צופיל פאר מיר...

— טא וואס האבן זי אויפגיטיען האבט? געווען אוואדע ב'ערגיץ, הא?..

— דיוואל גארניש, כ'בין געווען זיכן, אבער ס'אי גארניש... שוויגן.

— כ'בעט איהן, צי ווע עלן זי זעך איצעט נעמין?

תמרל שאקלט נאכלעסיק מיטן קאפ, זי ווייסט נישט צו ענטפערן.

די הויכע יידינע מיטן פארצאגטן קול:

— כ'זע, זי קאנע זעך ניש קא' נייצע טיען... אוי, ארעמע מאמעס האבן קינדע אין די פרעמד.. — זי שווייגט א וויל און זאגט ווייטער:

— אבער וועס רעכינע זי פארט צוטיען?..

ווי אינמיטן טראכטן א געדאנק, האט תמרל אנטשלאסן, אבער ציענדיק די ווערטער, גערעדט:

— ווער קען וויסן... אף א פאסטן וויל איעך שוי' ניש' גיין. אפשר עס מע מעך ארגנעמען אין א צעלניק-געוועליב, אין א שניט-קראם...

די הויכע יידינע האט א צי-געגעבן מיטן געקנייטשטן שטערן און גערעדט הויך, פרעמד, ווי פון בויך ארויס, אז תמרלען איז אדורך א דרעשטש איבערן לייב:

— אפשר טאקע, גערעכט, מ'זאלמע אזוי לעבן, ווו'א קליינער אנפאל... פשש.. א קליג קעפל...

תמרל האט ווידער שטילגעשוויגן, קענטיק זיך פארקלערט. די באלעבאסטע האט פעסער פארלייגט די הענט אויפ'ן בויך, אראפגעלאזט דעם קאפ צו דער ערד; דער הויכער רוקן האט זיך געבויגן נידעריקער, וואס אמאל מער געזונקען אראפ און אזוי שטיל, פארביסן אין שטייפער שטילקייט זענען ביידע פרויען — אלט — געזעסן אין דעם טונקל פון די אייגענע שאטנס און פארנומען דאס פארדומפענע קול פון דער אנהויב-ווינטער-נאכט, וואס האט זיך שווער. ווי קלעצער, געלייגט הינטער די ווענט פון דער ארעמער, פארהוישכטער נעסט.

ווער ווייסט ווילאנג דאס גאנגדיקע שווייגן וואלט נאך אנגעהאלטן, ווען נישט דאס, וואס ס'הויז-געזונט האט געמוזט „מאכן נאכט" און אויסגעדרן די בעבעכעס צו די געלעגערס זון קברים-לעך אויף דער ערד.

(סוף)

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

אויסמיידען מיליטער-דינסט און די לעצטע אמנעסטיע

הונדערטער יונגעלייט, וועלכע האבען אין זיינער צייט זיך נישט געשטעלט צו דער פאבאר-קאמיסיע און אזוי-ארום אויסגעמיטען מיליטער-דינסט, האבען אויסגענוצט די לעצטע אמנעסטיע און זיך געשטעלט אין רשות פון דער בערופענער מאכט. זיי אלע זענען ארייגעצויגען געווארען אין די מיליטער'ישע רייהען, וואו זיי בעפינען זיך ביזן היינטיגען טאג. א חוץ דעם ווערט געגען זיי געפיהרט ווערען אנ'אויספארשונג און זיי וועלען נאך מסתמא געשטעלט ווערען פאר א געריכט.

פאר די דערמאנטע מענשען, צווישען וועלכע ס'געפינען זיך אגב נישט וועהניג דרייסיג-יעהריגע און אפילו נאך עלטערע פערזאנען, און פאר זייערע משפחות איז די דאזיגע זאכלאגע א זעהר פיינליכע. זענען זיי דאך געווען זיכער, אז די פערעפענטליכטע אמנעסטיע בעפרייט זיי נישט בלויז פון דער שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט, נאר אויך פון דער פליכט פון מיליטער-דינסט, און דא קומט ארויס אזא מיספערשטענדניש. דער ענין דארף דעריבער גענוי אויפגעקלערט ווערען:

קודם-כל מוז פעסטגעשטעלט ווערען, אז די אמנעסטיע דעקט נישט די פליכט פון מיליטער-דינסט. אין אקטיווען דינסט מעג מען אריינציהען פערזאנען, וועלכע האבען צוליב פערשידענע סיבות אין זיינער צייט די מיליטער-פליכט נישט ערפילט שלענפאלס, כל זמן זיי זענען נישט עלטער ווי 38 יאהר. זיי קאן מען נאך אפילו פערפליכטען דורכצומאכען די פולע דינסט-צייט. ס'איז אבער אויך נישט אויסגעשלאסען, אז מ'זאל זיי אויפ'ן סמך פון א בעפעהל פון מיליטער-מיניסטער פריהער בעפרייען גאנץ מעגליך, אז דאס וועט געשעהן נאכן דורכמאכען די אזוי גערופענע רעקרוטישע אויסבילדונג.

וואס שייך דער שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט שטעלט זיך די רעכטליכע סיטואציע אזוי פאר:

די אמנעסטיע פון 21 אקטאבער 1932 דעקט אין דער גאנצער מאס נאר אזוי גערופענע וויקראטשעניעס אבער בשום אופן נישט קיין וויסטעמפקעס, פאר וועלכע דאס אויסמיידען מיליטער-דינסט ווערט קוואליפיצירט. ביי וויסטעמפקעס ווערט די אמנעסטיע אנגעווענדעט ערשט לגבי וו י ר א ק ע ן. מוזען אלזא איבער בעגאנגענע וויסטעמפקעס אומבעדינגט פארקומען געריכטס-פערהאנדלונגען און עס דארפען אויך ארויסגעטראגען ווערען אורטיילען. ערשט אפהענגיג פון דער שארפקייט פון די ארויסגעטראגענע אורטיילען ווערט אנגעווענדעט די אמנעסטיע.

לויט דער ביזאיצטיגער פראקטיק האבען די געריכטען פער'משפט פאר אויסמיידען מיליטער-דינסט, אפילו ווען דער אנגעקלאגטער האט זיך אויסבעהאלטען אין אויסלאנד, צו 6 חדשים תפיסה לענגסטענס.

ממילא וועלען אין די אלע אנגעוויזענע פאלען ביי עווענטועלע פראצעסען די ארויסגעטראגענע אורטיילען זיך אין גאנצען לעשען דורך דער אנגעווענדעטער אמנעסטיע.

נייע געזעצע

נאוועלע צום אוסטאוו וועגען אלג. מיליטער-פליכט

דער אוסטאוו פון 17 מערץ 1933, וואס איז פערעפענטליכט אין דוש. אוסטאוו נר. 36 פיהרען איין א גאנצע רייהע ממשות'דיגע ענדערונגען אין אוסטאוו וועגען אלגעמיינעם מיליטער-פליכט.

קודם-כל וועגען דער דינסט-פליכט פון פערשפעטיגטע.

לויט די ביזאהעריגע פארשריפטען מעג מען אריינציהען אין אקטיווען דינסט פערזאנען, וועלכע האבען זיך בכיוון געמאכט פעהלערן, אדער האבען ערשט אנגענומען די פוילישע בירגערשאפט, אויב זיי זענען נאך נישט אלט קיין 38 יאהר. די נייע נאוועלע שפרייט אויס דעם זעלבען כלל אויך אויף פערזאנען, וועלכע האבען זיך אויסבעהאלטען פון מיליטער-דינסט.

אלזא, אויב מ'וועט פערהאלטען א יונגענמאן וועלכער האט אויסגעמיטען צו ערפילען דעם אלג. מיליטער-פליכט און ער וועט נאכנישט אלט זיין קיין 38 יאהר, וועט ער א חוץ דער דראהענדער שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט, אויך נאך מוזען דורכמאכען מיליטער-דינסט.

ווייטער ווערט אויסגעבויטערט די שוץ פון ארבייטס-פלעצער פון די מיליטער-פליכטיגע.

אויפ'ן סמך פון די ביזאהעריגע געזעצען האט מען נישט געטארט קינדיגען אנ'ארבייטס-אפמאך בעתן דורכמאכען רעזערוויסטען-איבונגען אדער צוליב גערופען ווערען אויף די דאזיגע איבונגען.

דעסגלייכען האט מען אויך נישט געטארט אויפלעזען אנ'ארבייטס-אפמאך בעת'ן דורכמאכען די 5-חדשים'דיגע רעקרוטישע אויסבילדונג פאר אזוי גערופענע איינציגע שפייזער אדער צוליב גערופען ווערען אויף דער דאזיגער אויסבילדונג, אויב דער בעטרעפענדער מיליטער-פליכטיגער האט געארבייט אהן הפסקה מינדעסטענס 1 יאהר אויף דעם זעלבען פאסטען.

די דאזיגע הנחה איז אבער נישט חל געווען אויף די יעניגע ארבייטער אדער אנגעשטעלטע, וועלכע זענען גערופען געווארען אין נארמאלען מיליטער-דינסט. זייער ארבייטס-אבמאך איז מיט'ן מאמענט פון ארייגעצויגען ווערען אין אקטיווען דינסט אויטאמאטיש אויפגעלעזט געווארען. ממילא האבען זיי נאכן פערענדיגען מיליטער-דינסט נישט געהאט קיין שום רעכט פון פרעטענדירען אויפ'ן פערלוירענעם ארבייטס-פלאץ.

די נייע נאוועלע דאגעגען שפרייט אויס די ווירקונג פון דער דערמאנטער הנחה אויך אויף די יעניגע אנגעשטעלטע און ארבייטער, וועלכע ווערען ארייגעצויגען אין נארמאלען אקטיווען דינסט. אויך זייער אבמאך טאר נישט ווערען אויפגעלעזען אדער געקינדיגט בעתן דורכמאכען מיליטער-דינסט אדער צוליבן גערופען ווערען אין מיליטער-דינסט. דערביי מאכט דער איין-יעהריגער טערמין פון אהן הפסקה'דיגער בעשעפטיגונג אויפ'ן זעלבען פאסטען, וואס דער אוסטאוו זעהט פאר אלס בעדינג בכדי צו קענען גניסען פון דער הנחה, דורך דער נייער נאוועלע פערקירצט ביז 6 חדשים.

אלזא, דער פערלאזענער פאסטען מוז אומבעדינגט רעזערווירט ווערען פאר'ן צוריקגעקומענעם פון מיליטער-דינסט, איבונגען אדער רעקרוטירטע אויסבילדונג, אויב ער האט דעם זעלבען פאסטען פערנומען ביז'ן ארייגעצויגען ווערען אין אקטיווען דינסט, מיליטערישע איבונגען אדער רעקרוטישע אויסבילדונג אין משך פון 6 חדשים אהן הפסקה.

בעפרייט פון דער דאזיגער פליכט איז דער אונטערנעהמער נאר אין דעם פאל, ווען די אונטערנעהמונג אדער אפטיילונג איז דורך דער צייט ליקווידירט געווארען, ווען צוליב דער דורכגעפירטער ענדערונג פון דער פראדוקציע-טעכניק ווערט שוין די זעלבע ארבייט נישט אויסגעפיהרט. ווען דער ארבייטער האט זיך נישט געשטעלט אין משך פון 2 וואכען נאכ'ן אהיימקומען אהן בעגרינדעטע מאטיווען צו דער ארבייט, ווען דער זעלבער ארבייטער איז בעתן דינסט פער'משפט געווארען פאר א פערברעך צוליב פערדינסט-צוועקען אדער פאר אנ'אנדערן פערברעך אויף א טערמין איבער דריי חדשים ארעסט.

אויך ווערט נאוועליזירט דאס געזעץ וועגען מיליטער-שטייער.

דעם מיליטער-שטייער וועלען אלזא מוזען לויט דער נייער נאוועלע צאהלען די קאטעגאריעס C, D און E, איינציגע שפייזער און נעדקאנסיג-גאווע, אנהייבענדיג פון דעם יאהר, ווען זיי ענדיגען 25.

דעסגלייכען ווערען אויך געענדערט די רעפרעסיעס פאר מיליטער-דינסטליכע פערברעכענס.

אלזא פאר זיך נישט רעגיסטרירען, נישט שטעלען זיך צו דער פאבאר-קאמיסיע, ארויספאהרן קיין אויסלאנד אהן ערלויבניש אדער מעלדונג דראהט א געלד-שטראף אין דער הויך פון 3.000 זלאטעס אדער ארעסט אויף א טערמין ביז 3 חדשים (פריהער – 500 זלאטעס אדער 6 וואכען ארעסט); פאר זיך נישט שטעלען צו דער אדמיניסטראטיווער אדער קאמונאלער מאכט אויף איר רוף אין שייכות מיט מיליטער-אנגעלעגענהייטען, פאר נישט אפהיטען די מעלדונגס פארשריפטען, פאר נישט בעזיצען צוליב אייגענער שולד קיין מיליטערישען דאקומענט האט דער אלטער געזעץ געדראהט מיט א געלד-שטראף ביז 150 זלאטעס אדער 14 טעג ארעסט.

די נייע נאוועלע פערשארפט די שטראף פאר די זעלבע פערברעכענס – ביז 2000 זל. אדער 2 חדשים ארעסט. דאס זעלבע אויך בנוגע די איבעריגע איבערטרעטונגען.

די נאוועלע פערפליכטעט פון 15 מאי 1933.

איהר זיכערקייט

סקיצע ● (נאכ'ן פראנצויזישען) ● פון נ. פערלמאן

דאס יונגע פארפאלק האט געקראגען א גט. גוט אויפגעלייגטע האבען זיי פערלאזען דאס געריכט, ער האט זי בעגלייט ביז צו איהר אויטאמאביל.

— איך ווינש דיר, ליזע, פיל גליק, אין דיין ווייטערען לעבען — האט ער געזאגט, — און לאז מיר פון צייט צו צייט הערען פון דיר.

— זיכער, באריס — האט זי געענטפערט — איך האף, אז מיר וועלען זיך נאך אפט זעהען, אפשר וועלען מיר טאקע גלייך אפגערעדט ווען מיר זאלען זיך טרעפען?

— יא, מאנטאג בין איך פריי. איז וואו זאלען מיר זיך טרעפען, ליזע?

— פערשטעהט זיך, ביי דיר.

זי איז אפגעפאהרען און האט איהם געלאזט שטעהן.

ליזע איז געקומען, כאטש היבשלעך פערשפעטיגט.

— ביזט היינט זעהר שטיל, — האט ליזע געזאגט.

עס איז געווען א שווער, געצויגענע שווייגען.

באריס האט ארויסגענומען דאס רינגעל מיטן גרינעם שטיין און עס איהר דערלאנגט.

דאס געדריקטע געפיהל, צווישען דעם פאר'ל האט זיך באלד אויפגעבראכען, ליזע איז געווען אויסער זיך פון פרייד.

— באריס, — האט זי אויסגערופען, — האסט געדענקט, אז איך האב אמאל געוואלט האבען דאס רינגעל.

זי האט זיך איהם ארויפגעווארפען אויפ'ן האלז און האט איהם א קוש געטון אויף דער באק. אבער באלד האט זי זיך פארנאנדערגעלאכט: די רויטע פארב פון איהרע ליפען האט זיך אפגעשטעמפעלט אויף זיין באק. באריס איז געבליבען ערנסט.

— ליזע — האט ער אנגעהויבען — איך וויל ביי דיר עפעס בעטען... איך האף, אז דו וועסט עס גאר נישט אפזאגען...

— קענסט פערלאנגען פון מיר, וואס דו ווילסט — האט זי געענטפערט מיט שמאלץ — איך וועל אלץ טאן פאר דיר.

— א שעהנעם דאנק, ליזע. זאל עס דיר נישט אויסזעהען נאריש. עס איז פאר מיר זעהר וויכטיג און פאר דיר איז עס אַ'ץ איינס.

— וואס איז עס, באריס?

— זאג מיר ערליך און אפענהארציג: ביזטו אין דער צייט וואס מיר האבען געלעבט צוזאמען, מיר געווען געטריי?

— באריס!

— איצט מעגסטו דאך מיר שוין זאגען... איצט האסטו דאך נישט פאר וואס מורא צו האבען, איך פערזיכער דיר, אז איך וועל אויף יעדען פאל פערבלייבען ווייטער דיין פריינד און זיין שטענדיג גליקליך דיך צו טרעפען.

— אבער צו וואס דארפסטו גאר דאס וויסען?

— יעדער אמת, ווי שרעקליך ער זאל נישט זיין, וועט מיר אלץ ליבער זיין, ווי דער צווייפעל, וואס פייניגט מיך אזוי. איך פערשטעה זעהר גוט, אז דו האסט מיר נישט געקענט ארויסגעבען דיינע סודות, אזוי לאנג ווי מיר זענען געווען פערהייראט, איך וועל עס אבער נישט קענען פערשטיין, אויב דו וועסט אויך איצט בייהאלטען פון מיר דעם אמת.

ליזע האט איינס נאך איינס אויסגעלעדיגט אויף שנעל צוויי גלעזלעך וויין און א זאג געטון:

— גוט, זאל זיין ווי דו ווילסט.

— א דאנק, ליזע.

ער האט געאטעמט שווער.

— איין זאך פערלאנג איך אבער פון דיר — האט ליזע גערעדט ווייטער — ווי באלד איך וועל ענדיגען, וואס איך וועל דיר זאגען, זאלסטו מיך לאזען גלייך אוועקגעהן פון דאנען.

באריס איז געווארען בלאס.

— ליזע! —האט ער ארויסגעמורמעלט.

— עס האלט הערביי, באריס, אז איך זאל איצט פערלירען אויף אייביג דיין ליבע. יא, דו האסט מיך נאך אלץ ליב. א פרוי קען דאס פיהלען. מע דארף עס איהר נישט זאגען. עס זענען נישט געווען נויטיג די בלומען, אויך נישט דאס רינגעל. וואס דו האסט מיר געשענקט. אז דו זאלסט עס מיר בעווייזען אפשר אויך נישט דיין איפערזוכט, פון וועלכער דו האסט זיך נאך אלץ נישט בעפרייט. אוודאי זענען דאס אלץ סמנים אבער א פרוי דארף נישט אזעלכע סמנים צו דערפיהלען דעם אמת.

זי איז אנטשוויגען געווארען. זי האט גערעכענט אז באריס וועט מעהר נישט וועלען הערען פון איהר דעם ענטפער אויף זיין פראגע, אבער ער איז אויך געבליבען שטיל.

— דערלאנג מיר מיין מאנטעל — האט ליזע געזאגט.

— וואס עפעס שוין, ליזע?

— ווייל... ווייל איך שעהם זיך, איך וועל דיר צוליב טון, און דיר אלץ זאגען, אבער גלייך נאך דעם וועל איך פערשווינדען.

— און מיר... מיר וועלען זיך שוין מעהר קיינמאל נישט זעהן...?

— איך גלויב נישט, באריס, אז נאך דעם וועסטו וועלען מיך אמאל זעהן.

— ליזע!

זי האט אויסגעזעהען זעהר שעהן, ווי זי איז, א בלאסע, מיט גליהענדיגע פונקען אין די גרויסע אויגען, געשטאנען אנגעשפארט אן דער טיר, גרייט צו געהן. באריס האט געוואלט זיך א לאז טון צו איהר, אבער זי האט מיט דער האנד בעפוילען איהם צו בלייבען אויף זיין פלאץ. ער האט געפאלגט.

— באריס — האט זי מיד ארויסגעזאגט, — איך בין דיר שטענדיג געווען געטריי.

— שטענדיג?

— יא, שטענדיג, איך האב דיך ליב געהאט און האב קיינמאל נישט געהאט קיין אינטערעס אין אן אנדערען.

— ליזע! —האט ער פריידיג אויסגערופען.

ער האט זיך איינגעגעסען אין איהר מיט די אויגען. ער האט אזוי געוואלט גלויבען אין דעם „אמת", וואס זי האט איהם פערטרויט, אבער דער צווייפעל איז באלד געקומען צוריק, דאס איפערזיכטיגע געפיהל האט ווידער זיך א ריהר געטון אין איהם.

— נו, און אלעקס? — האט ער געפרעגט.

— אלעקס, איז זעהר א ליבער מענש, — האט זי געענטפערט, — און ווייטער איז עס פאר קיינעם קיין סוד נישט אז ער איז שוין א לאנגע צייט פערליבט אין א יונגער אקטריסע. עס איז צווישען זיי זעהר אנ'ערנסטע ליבע.

— יא, ליזע, עס איז טאקע זעהר שעהן, צו זיין ערנסט פערליבט אין א יונגער אקטריסע, אבער, ערקלער מיר נאר איין זאך: וואס האט בעדייט דאס שטענדיגע רופען דיך אויפ'ן טעלעפאן, די אלע סודות מיט וועלכע דו ביסט שטענדיג געווען פול די אלע פערראטערישע סמנים? וואס האט בעדייט דיין עקשנות'דיגע שווייגען אויף אלע מיינע פראגען?

זי האט איהם אנגעקוקט מיט אנ'אומבעשטימטען שמייכעל.

— איך האב צוגעזאגט צו זאגען דיר דעם גאנצען אמת — האט זי רוהיג געענטפערט, — א פרוי, וואס היט נישט פאר'ן מאן קיין סוד, פערלירט אין זיינע אויגען יעדען חן, איך האב עס פערשטאנען און האב זיך דערפאר ארומגערינגעלט מיט סודות. איך האב דיר שוין פריהער געזאגט, אז א פרוי דארף נישט קיין סמנים צו דערזעהן דעם אמת. די מענער אבער פערלאזען זיך נאר אויף דרויסענדיגע סמנים און נישט אויף זייער געפיהל. און דערפאר איז עס מיר אזוי גרינג אנגעקומען אויפצוועקען אין דיר איפערזוכט. כאטש דו האסט קיינמאל נישט געהאט קיין גרונד צו זיין איפערזיכטיג. יא, עס איז זעהר גרינג אויפצורודערען די פאנטאזיע פון א מאן. ווען מען קויפט זיך א ביליג קייטעל און מען טוט עס אן אויפ'ן האלז, ווען מען צווינגט זיך צו טרינקען א פאר גלעזלעך לייכטען ווין, ווען מען פערקעמט זיך אנדערש די האר, אדער מען פארבט זיך אן די נעגעל, — איז דאס שוין גענוג, אז דער מאן זאל ארומגעהן אהן א קאפ. נישט אמת, באריס? אבער גראד אט די אומרוהיגקייט, די נישט-זיכערקייט האלטען-אויף די ליבע, דו האסט מיך ליב, באריס, אבער איצטער, ווען איך האב דיר ארויסגעגעבען מיין סוד, וועל איך אוודאי פערליר'ען דיין ליבע, וואס אפילו דער גט האט זי נישט געקענט אפשוואכען. א גוטע נאכט, באריס!

זי האט געגעבען אנ'עפען די טיר, באריס האט זי געפרובט אפהאלטען.

— וואס לויפסטו אזוי? — האט ער זיך געבעטען, — איצטער, אז דו האסט אלץ דערצעהלט, איצטער...

זי האט זיך אבער ארויסגעריסען פון איהם. זי האט איהם נישט געלאזט ענדיגען.

— א גוטע נאכט. לעב גליקליך, איך ווינש דיר דאס בעסטע! — זי איז אראפגעלאפען די שטיגען און זיך אריין אין איהר אויטאמאביל.

ער איז געבליבען שטעהן א דערשלאגענער. ער האט נישט געקענט פערשטעהן. איצטער, וויבאלד, אז זי איז איהם געווען טריי, צו וואס דארף מען די גאנצע קאמעדיע פון א גט? איצטער קענען זיי דאך זיין גליקליך, האט ער זיך געקלערט.

איהר אויטאמאביל האט זיך גענומען בעוועגען, און אין זיין פערצווייפלונג האט ער געזעהן ווי ליזא פערשווינדעט.

אין דערוועלבער צייט האט ליזא זיך געטראכט: „אט אזוי, זאל ער זיך גוט אנבענקען, זאל ער נישט קענען רוהען... זאל ער וויסען ווי זיך צו שפילען מיט א גט..."

ער איז געווען זיכער, אז ער וועט צו איהר קומען צוריק, און אז זיי וועלען ווידער הייראטען, לייכט אבער טאר דאס איהם נישט אנקומען. ער מוז זיך אויס'ערנען איהר טייער צו האלטען"...

—:ס:—

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 4 י' סיון תרצ"ג

יוני

זון־אויפגאנג 3.20
זון־אונטערגאנג 7.48

פון האנדעלס־געריכט

שטעלט א טויטען אונטער אופאדלאשטש — פערלאנגען בעלי־חובות. — פירמע „לייבוש שפירא" רעגולירט אויף 15 פראצענט

ווי מיר האבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, האבען עטליכע קרעדיטארען פון דער לאדזשער האנדעלס־באנק אריינגעטראגען אן אפעלאציע געגען דעם רעגולאציע אפמאך פון דער באנק מיט די קרעדיטארען, וועלכער איז אפגעשלאסען געווארען אויף דער קרעדיטארען־פערזאמלונג דעם 30 טען מערץ 1933. אין דער אפעלאציע ווייזען די אנקלאגער אן, אז די רעגולאציע בע'עולה'ט די קרעדיטארען. סווערען אויך אנגעגעבען א גאנצע רייהע אנדערע מאטיווען דעם אפמאך מבטל צו מאכען.

איצט טיילט מען מיט, אז דער טערמין אויף אפצוגעבען ווייטערע אפעלאציעס האט זיך געענ־דיגט דעם 26־טען מאי ד. י. אזוי, אז א חוץ די דערמאנטע אפעלאציעס, ווערען מעהר קיין אפע־לאציעס נישט אנגענומען.

* * *

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האט דאס האנדעלס־געריכט בעטראכט די ביטע פון י. ראָ־זענצווייג און י. מ. שעדראוויטש, צו פערעפענט־ליכען אן אופאדלאשטש די פירמע „א. י. גווירצ־מאן", אפטייק־סקלאד־בעזיצער (לעגעוואניצקא 23).

דער בעזיצער פון דעם אפטייק־סקלאד איז אין פעברואר ד. י. געשטארבען, און ווי די קרע־דיטארען בעהויפטען, נעהמען די יורשים נישט ארויס דעם טאטער'ס וועקסלען.

דאס געריכט האט די ביטע אפגעזאגט, דעם אפזאג מאטיווירט דאס געריכט דערמיט, אז צו פערעפענטליכען אן אופאדלאשטש א פערשטארבע־נעם, דארפען די קרעדיטארען צושטעלען בעווייזען, אז די וועקסלען זענען פראטעסטירט געווארען נאך ביים לעבען.

ס'איז כדאי צוצוגעבען, אז די וועקסלען, וואס זענען צוגעשטעלט געווארען אויף צו פער־עפענטליכען דעם אופאדלאשטש, זענען פראטעס־טירט געווארען נאך גווירצמאנ'ס טויט.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג, האט דאס געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע אפמאך פון דער פירמע „לייביש שפירא" (פעטריק 31) מיט די קרעדיטארען. די פירמע רעגולירט אויף 15 פראצענט.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „מ. זילבערבערג" (זשעלאנא 7), האט דאס געריכט בעשטימט א נייעם טערמין פון צוויי וואכען אויף אנצומעלדען די חובות.

* * *

צוא עהנליכען טערמין אויף א חודש איז בעשטימט געווארען פאר די קרעדיטארען פון קינא־טעאטער „ראקעטא".

געוו. ראטמאן עוואלד פערמשפט אויף 4 חדשים ארעסט

פאר בעליידיגען דעם מארשאל פילסודסקי און פאר דראהען יודען מיט היטלער'ן

אפקלאנגען פון די געשעהענישען אין באלוט

נעכטען איז פארגעקומען דער המשך פון פראָ־צעס געגען געוו. ראטמאן עוואלד, וועלכער האט ווי בעוואוסט בעליידיגט דעם מארשאל פילסודסקי און פאר דער שול־אפיקונקע פראָו קוסטין געזאגט, אז אלע בערדיגע דארף מען די קעפּ אפשניידען.

אויף דער נעכטיגער געריכטס־פערהאנדלונג איז אויסגעהערט געוואָרען אלס עדות דער רעפע־רענט פון דער בילדונגס־אפטיילונג ביים מאגי־סטראט — לווישטשיק, וועלכער איז געוועזען סעקרע־טאר פון שול־געריכט און געהערט דעם גאנצען אינצידענט.

דער עדות בעשטעטיגט דאס עדות־זאגען פון פראָו קוסטין אויף דער ערשטער געריכט־זיצונג.

— אויף דער דערמאנטער זיצונג — זאָגט דער עדות, איז ער געווען סעקרעטאר. ווען פראָו קוסטין האט עוואלדן נאך דער זיצונג געפרעגט, פארוואס ער האט הייגט ארויסגעגעבען אזעלכע שווערע שטראפען אויף אוימע עלטערען, האט עוואלד געענט־פערט: צי ווייסט איהר, אז יודען האבען דעמאלירט די דייטשע גימנאזיע, אויף וואס פראָו קוסטין האט געענטפערט, אז מ'קען נישט פעראנטווארטליך מא־כען די גאנצע יודישע בעפעלקערונג פאר יחידים, בפרט אז אין די געשעהענישען האבען אנטייל גע־נומען אומפעראנטווארטליכע עלעמענטען נישט באר יודען. ווען פראָו קוסטין האט אויפמערקזאם גע־מאכט, אז די עקסצעסען אויף באלוט דארף מען פונקט אזוי פערורטיילען ווי די געשעהענישען ביי דער דייטשער גימנאזיע, און אז דאס וואס איז געשעהען אין באלוט איז אן אפקלאנג פון היטלערס יודען־פערפאלגונגען אין דייטשלאנד, האט עוואלד געענטפערט, אז אין דייטשלאנד איז גארנישט אזוי שלעכט. דיזעלבע מעטאָדען פון דייטשלאנד דארף מען אנווענדען אויך אין פוילען — אלע בערדיגע דארף מען די קעפּ אפשניידען! אויף דער בע־מערקונג פון פראָו קוסטין, אז אזוילאנג ווי אין דער רעגירונג זיצט דער מארשאל פילסודסקי, וועט קיי־נעם קיין שום שלעכטס נישט געשעהען, האט עוואלד געענטפערט:

— „איך ווייס, אז אייער יאסעלע בעמט אייך אין שוץ, אבער דאס וועט אייך גארנישט העלפען".

פראקוראר: צי האט דער אנגעקלאגטער גע־זאגט איידער „וואַזשנע" יאסעלע, צי בלויז „יאסעלע"?

עדות: אויף וויפיל איך דערמאהן מיך, האט ער דאס וואָרט „וואַזשנע" נישט געברויכט.

פארזיצער: וואסערע אורטיילען האט דער אנ־געקלאגטער ארויסגעגעבען אויף דער געריכט־זיצונג

עדות: שטרענגע.

דאס וואָרט צו פערטיידיגונג בעקומט אדוו. בזשעזשינסקי, וועלכער בעמיהט זיך צו בעווייזען זיין קליענט'ס אונשולד. אַ סימן, אז אלס פעלדשער האט ער אמאל אפגעראטעוועט א יודישע פראָו רויזע שפיגעל, דערויף האט ער א בעשייניגונג פון ד"ר שיכט, וועלכער כאראקטעריזירט עוואלד'ן פאר א מענש מיט גרויסע פערדינסטען.

מיט א שארפע רעדע איז ארויסגעטרעטען דער פראקוראר מאוולאווסקי — פון די עדות־זאגען, זאגט דער פראקוראר איז צו זעהען, אז דער אנגעקלאגטער האט מיט פעראכטונג גערעדט וועגען פוילישע ביר־גער — יודען און דערביי אויך בעליידיגט דעם מאר־שאל פילסודסקי. בעליידענדיג דעם מארשאל פילסוד־סקי האט ער בעליידיגט דאס גאנצע פוילישע פאלק. דער פראקוראר פאדערט א הארבע שטראף פאר'ן אנגעקלאגטען.

אדוו. בזשעזשינסקי פרובט צו ערקלערען, פון וואנען ס'נעמט זיך צום אנגעקלאגטען דער אויס־דרוק „יאסעלע", אז יודען רופען דעם מארשאל פילסודסקי „יאסעלע" אלס אויסדרוק פון סימפאטיע, אויך דער אנגעקלאגטער האט זיך בענוצט מיט דעם זעלבען אויסדרוק, אבער ער האט נישט געמיינט דערמיט דעם מארשאל צו בעליידיגען.

דער אנגעקלאגטער חזרט ווידער אמאל איבער דאס אייגענע וואס אויף דער ערשטער זיצונג, אז ער איז א פוילישער פאטריאט, אז ער געהערט צו א פארטיי, וועלכע בעקעמפט דעם נאציאנאלען שאו־וויניזם און אז ער האט די גרעסטע אכטונג פאר'ן מארשאל פילסודסקי.

נאך א בעראטונג, טראגט דאס געריכט ארויס דעם פסק־דין, לויט וועלכען גוסטאוו עוואלד ווערט פערמשפט אויף 4 חדשים און צו בעצאהלען די גע־ריכט־קאסטען.

עוואלד גיט אן אנ'אפעלאציע.

דארט, וואו מ'דרינגט אריין אין סודות פון דער טעקסטיל־אינדוסטרי

אויספלוג פון זשורנאליסטען־סינדיקאט איז לאדזער אינסטיטוט צו פארשען רוי־שטאפען און טעקסטיל־אויסארבייטונגען

לאדז, דער גרעסטער אין פוילען צענטער פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע, קאן זיך בעריהמען אויך מיט דער איינציגער אין איהר ארט אנשטאלט צו פארשען רוי־שטאף־מאטעריאלען און טעקסטיל־אויס־ארבייטונגען. די אויפגאבע פון דער דאזיגער אנ־שטאלט איז צו אנאליזירען און קוואליפיצירען די אייגענשאפטען פון די רויהשטאפען, פון וועלכע עס ווערען אויסגעארבייט טעקסטיל־סחורות, מאכען וויסענשאפטליכע אויספיהרען און געבען טעכנישע קאנסולטאציעס אויפ'ן געביט פון טעקסטיל־פאברי־קאציע א. ד. גל.

צו דער אנשטאלט צו פארשען די רוישטאף־מאטעריאלען ווענדען זיך וועגען עקספערטיזעס הויפטזעכליך די מיליטערישע אמטען ביים איינקויפ־ען שטאף אויף פאל־שירעמס, אויף פולווער־זעקלעך א. ד. גל.; די פאסט־ און באהן־דירעקציעס ביים איינקויפען שטאפען פאר'ן געברויך פון דער פּען גרעסערע קוואנטומס סחורות פאר'ן מיליטער, פאסט און פון דער באהן; די גרויס־אינדוסטריעלער ביים פעסטשטעלען פון וואס פאר א רוישטאפען עס זענען ארויסגעארבייט געוואָרען די אדער יענע סחורות. אין דער אנשטאלט ווערט פעסטגעשטעלט די פייכט־קייט אדער טרוקענקייט פון דעם גארן, די לענג, דיקקייט, צאהל פעדעמלעך א. א. וו. א ספעציעלע אפטיילונג קוואליפיצירט די סארטען פון קוילען, די ווארימקייט, וואס די קוילען גיבען ארויס ביים ברענען, די אייגענשאפטען פון די פארבען, וואס ווערען בענוצט צו די סחורות.

די אנשטאלט פיהרט דורך עקספערטיזעס פאר געריכטס־פראצעסען אין פאל פון שטרייטען ביי פאטענט־ענינים. אזוי א שטייגער איז די אנשטאלט ארויסגעטראטען אלס עקספערט אין פראצעס צווי־שען דער פירמע באהריק און דער ענגלישער פירמע קורטאן. מיט דער הילף פון פרעציזע מאשינען און ענטשפרעכענדע פאטאגראפישע אויפנאהמען איז גע־ווען מעגליך פעסטצושטעלען, צי האט ווירקליך איין פירמע פראדוצירט איהרע סחורות לויט דעם פאטענט פון דער צווייטער.

אין אט דער אייגנארטיגער אנשטאלט, אין דעם אזוי גערופענעם „העכסטן געריכט" פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע, [illegible]

[illegible]

דירעקטאר פון דער שולע און פון דעם אינסטיטוט אינזשעניער יאן קונסטמאן און דער לייטער פון דעם אינסטיטוט אינזש. הילדעבראנדט אין קרייז פון די פראפעסארען פון דער שולע און זאך־קענער: יאן פאשיערבינסקי, אינזש. מאטשולסקי, פראפ. וו. סאליעצקי, אינזש. גאבלער, פראפ. לאטקעוויטש, אינזש. לאשקיעוויטש און ד"ר כעמיע סקאווינסקי.

מ'האט פאר די זשורנאליסטען דעמאנסטרירט די ארבייט און פרעציזקייט פון די מאשינען, דערביי האבען די אינזשעניערען און פראפעסארען געהאל־טען קורצע פארטראגען וועגען דעם ווי אזוי מען פארשט די רויהשטאפען ווי אזוי מען שטעלט פעסט די דויערהאפטיגקייט פון סחורות א. א. וו.

פאר די זשורנאליסטען איז ווייטער דעמאנ־סטרירט געוואָרען די ארבייט פון דער טעקסטיל־שולע גופא. די דאזיגע שולע האט היינטער זיך א שטיק געשיכטע. אין די רוסישע צייטען איז דאס געווען איינע פון די צוויי טעקסטיל־אינדוסטריע־שולען (מאנופאקטורנא־פראמישלענאיע אוטשילי־שטשע) אין גאנץ רוסלאנד, פון וועלכע איינע האט זיך געפונען אין פעטערבורג און די צווייטע אין לאדז.

די זשורנאליסטען האבען בעזוכט די ווערק־שטעלען, וואו די שילער מאכען דורך זייער פראק־טישען קורס. די זייער שטאקיגע געביידע פון דער שולע מאכט דעם איינדרוק פון א גרויסער פאבריק; דא געפינען זיך האנד־ און מעכאנישע וועב־שטו־לען, [illegible]

[illegible]

טאג־נאטיצען

דער צוזאמענפאהר פון די קליינהענדלער־ארגאניזאציעס

דעם 4־טען און 5־טען יוני ד. י. קומט פאר אין ווארשא דער אלפוילישער לאנד־צוזאמענפאהר פון אלע קליינהענדלער ארגאניזאציעס. דער דאזיגער צוזאמענפאהר וועט אגב פייערען דעם 15־יעהריגען יובל פון דער יודישער קליינהענדלער בעוועגונג אין פוילען.

וחער ס'איז אבסאל נעהענטער בעקאנט מיט דעם מצב פון דעם יודישען קליינהענדלער, דער קען גוט דעם אונערמידליכען קאמף, וואס ער האט תמיד געמוזט פיהרען — און פיהרט נאך ער היום — מיט זיינע שונאים, סיי פון לינקס, סיי פון רעכטס. איך אזא מצידה, האט ער איינגעבויגען דעם רוקען און געארבייט 16 שעה אין מעת לעת. און פונדעסט־וועגען האט ער דאס — ווילענדיג נישט ווילענדיג — מקבל באהבה געווען, ווייל ער האט שטענדיג גע־וואוסט, אז ער איז פערי'תום'ט. די יודישע איניטעלי־גענץ האט זיך מיט דעם קליינהענדלער געשעמט. און אזוי האט ער זיך געראנגעלט ביז ס'האט שוין געהאלטען כמעט מים עד נפש, און דאמאלס איז מקוים געווארען דער חלום פון עטליכע קליינהענד־לער־פיאנערען, וועלכע האבען ענדליך דורכגעבראָ־כען זיך א וועג צו דער געזעלשאפט.

אבער זעהר כאראקטעריסטיש איז דער פּרט, וואס גראד דער עלעמענט, וועלכען מ'האט גע־האלטען מכלומרשט פאר דעם אומבעוואוסטזיניגען איז שנעל פערוואנדעלט געווארען אין א גרויסער ארגאניזירטער קערפערשאפט, מיט וועלכען מען מוז זיך היינט צו טאג רעכענען. אבער דער עיקר מוז דער איצטיגער לאנד־צוזאמענפאהר, אין הסכם מיט דעם אנגעצייכענטען סדר־היום, פערוואנדעלט ווער־רען אין א פּראטעסט־דעמאנסטראציע געגען דער גרויסער און שווערער משא, וואס איז אויף דעם קליינהענדלער אויפגעלייגט געווארען, וואס ער איז בשום אופן נישט ביכולת לענגער צו שלעפען אויף זיך.

די שווערע נסיונות, וואס עס לעבט איבער דער יודישער קליינהענדלער ווירטשאפטליך, בעווייזט, אז מיר זענען שוין ווייטער ווי ערב־אונטערגאנג. דאס בילד פון עלענדקייט, און נויט־געראנגעל, איז שוין דערגאנגען צו דער מדרגה, אז מיר זענען שוין כמעט לעבעדיגע מתים, און איצט מוז שוין געשריגען ווערען בקולי־רם. עס טאר נישט זיין שטיל ווי אויף א בית־הקברות. מיר מוזען אונזער ווייגעשריי לאזען הערען.

אלעס ביזגער האבען מיר עקזיסטענץ־בערעכ־טיגונג. אגב זענען מיר אפילו פאר דער מלוכה א נוצליכער און שעפערישער עלעמענט, אין וועלכען מען נוציגט זיך שטארק. און דעריבער מוז מען אונז אין דער דאזיגער שווערער צייט העלפען.

כדי צו דערהאלטען אונזערע שוואכע פאזיציעס מוזען מיר האבען: ביליגען קרעדיט, ס'מוז תיכף ביליגער ווערען ס'דירה געלד, א פאקטישע אנולירונג פון די פערלעגענע שטייערן, און דאס שטייער־פראבלעם בכלל רעפארמירען אין אזא מאדוס, אז מיר זאלען נישט בעדארפען אדורכצוגעהען שבעה מדורי גהינום. די דאזיגע פאסטולאטען מוזען רעאַ־ליזירט ווערען, ווייל דאס זענען נישט פאר אונז סתם קיין אבסטראקטע פאדערונגען, מיר מוזען האבען א תיכפ'דיגע פערלייכטערונג אזוי ווי א גוסס [illegible] האבען וואסער. זאל מען אונז סוף כל סוף דעם דאזיגען אמת גלייבען, אז מיר רעדען דערפאר, ווייל ס'טוט אונז וועה, דאס זאלען די לאדזשער דעלעגאטען צום יעצטיגען קליינהענדלער צוזאמענפאהר למען־השם נישט פערגעסען.

לייב פריים.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע"
נארוטאוויטשא 20 —::— דיר. ד. צעלמייסטער

לעצטע 3 געזעגנונגס־פארשטעלונגען!
היינט, זונטאג. 9 אווענט די סענסאציאנעלע און שפאנענדע פיעסע אין 3 אקטען מיט געזאנג

„ארץ פאר קינדער"
מיט שמחה באטאר אין די הויפט־ראל.

אכטונג! נאך 1 אויפטריט דעם דינסטאג, דעם 6 יוני, 9 אוו. פון די וועלט־בארימטע פילם־סטארען
פאט און פאטאשאן
וועלכע דורכפארנדיג דורך לאדזש טרעטן אויף אין פילהארמאניע נאר 1 מאל.
נעגווערעס לויט דינסטאג.

פּאָבאָר פון יאהרגאנג 1912

איבערמאָרגען, מאָנטאָג, דעם 6 ד. ח. דאַרפן זיך שטעלן פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (של. קאָשטשושקי 21) די פּאָבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

A B C D F

פאַר דער פּאָבאָר קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָווע 34) דאַרפן זיך שטעלן די פּאָבאָראָוועס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10 פּאָליצײ-קאָמיסאַריאַט.

פון R ביז'ן סוף

פאַר דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (פּיעטריקאָווער 165) די פּאָבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1910, קאַט. B, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10 פּאָליצײ-קאָמיסאַריאַט

אַלע אותיות

מיטוואָך, דעם 7-טען דעם חודש דאַרפן זיך שטעלן פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (אל. קאָשטשושקי 21) די פּאָבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

E G H I J L

פאַר דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָווע 34) די פּאָבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 12 פּאָליצײ-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

פון A ביז Ł איינשליסליך (חוץ K)

פאַר דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (פּיעטריקאָווער 165) די פּאָבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1910 קאַט. B, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13 און 14 פּאָליצײ-קאָמיסאַריאַטען

אַלע אותיות

א פאבריקס-שרפה

(א) נעכטן איז אויסגעבראכן אַ שרפה אין דער פאַרבערײ און אַפּרעטור פון שלמה פאַרבער אויף זגערזשער 38.

עס איז אָפּגעברענט געוואָרן דער דאַך פון דער פאַבריק און די איינאָרדענונג פון דער טריקנערײ.

אין משך פון אַ שעה צייט האָבן די פייערלעשער איינגעלאָשן די שרפה.

א וויכטיגע הנחה פאר פענסיאנאט-אינהאבער

(2) די לאָדזשער פינאַנץ-קאַמער האָט בעקומען אַ צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום, לויט וועלכען עס ווערט דערלויבט אַרויסצוגעבן די פענסיאָנאַטען-אינהאַבער האַלב-יאָהריגע פּאַטענטען פון דריטער האַנדעלס-קאַטעגאָריע.

די דאָזיגע הנחה-פּאַטענטען אויף אַ סעזאָן (זומערדיגען, אָדער ווינטערדיגען) וועלען אַרויסגעגעבן ווערן אָהן בעלייגען ספּעציעלע ביטעס.

אפּיציעלער קאמוניקאט

וועגען די נעכטיגע געשעהענישען אין סטאשיץ-פּארק

נעכטן 6 מיט 15 מינוט האָט אַ גרופּע יוגענד, וואָס איז געזעסען אויף עטליכע בענק אין סטאשיץ-פּאַרק אַנגעהויבן אין אַ געוויסען מאָמענט צו זינגען קאָמוניסטישע לידער, צוו. אַנדערע דעם אינטערנאַציאָנאַל. דער עולם, וועלכער האָט זיך געפונען אויפ'ן אָרט איז געוואָרן אויפגעטרעגט מיט דער דאָזיגער פּראָוואָקאַטאָרישער האַנדלונג פון די קאָמוניסטען און אַקטיוו רעאַגירט, צוליב וואָס איז ענטשטאַנען אַ געגענזייטיגע געשלעג, דעם איינצירענדע האָט ליקווידירט די פּאָליציי, אַרעסטירענדיג 17 פּערזאָן, צווישען די אַ געוויסען אברהם פייזנער (6. שערפּיגע 14) אַ בעקאַנטען לאָדזשער קאָמוניסט, וועלכער האָט עירשט דעם 31. מערץ פערלאָזט די טורמע אין ווראָנקי, נאָכדעם ווי ער איז אָפּגעזעסען 2 יאָהר מיט 7 חדשים שווערע טורמע פאַר אַנטי-מלוכהשער טעטיגקייט. ווי ס'שטעלט זיך אַרויס איז פייזנער געווען דער איניציאַטאָר פון געזאַנג און אָנפירער פון דעם געשלעג וואָס איז דערנאָך ענטשטאַנען.

צוויי יונגע מענשען בעגאנגען זעלבסטמארד

א שילער און א יונג מעדעל מאכען א סוף צו זייער לעבען

נעכטן זענען אין לאָדז אויסגעפיהרט געוואָרען צוויי זעלבסטמאָרדען פון צוויי יונגע מענשען.

אין לעהרער-סעמינאַריום אויף זאַגאַיניקאַ 4 האָט דער 20 יעהריגער שילער קאַזשימיעזש קאַטוס זיך אַריינגעשאָסען אַ קויל אין קאָפּ, און אַ שווערען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל, דער זעלבסטמערדער האָט איבערגעלאָזט אַ פערמאַכטען בריף, וועלכער איז איבערגעגעבן געוואָרען דער פּאָליציי.

ווי מ'איז זיך משער איז די סבה פון דעם פערצווייפעלטען שריט פון דעם יונגען מענש אַן אומגליקליכע ליבע.

* * *

אַ צווייטע טראַגעדיע האָט זיך צו דער זעלבער צייט אָפּגעשפּילט אויף באַוואָרנאַ 56.

אין דער וואוינונג פון פּרוי באַראַנאַוו האָט זיך געהערט אַ רעוואָלווער-שאָס, ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, האָט די באַראַנאָוו'ס יונגע טאָכטער, גענאָוועפאַ בעת די שטוב-מענשען זענען געווען אין שטוב, זיך דערשאָסען מיט אַ ביקס.

די סבה איז אַ [illegible]אַגישע ליבע מיט אַ סטודענט.

א כישוף-שקעטעלע

אויף באלוטער מארק זינגט עס, און אויפן דארף איז עס טויב-שטום...

(א) פראַנצישעק קאָבאַצקי, אַ רייכער פּויער פונ'ם דאָרף מאָלגאָזשאַטקאָ, לענטשיצער קרייז, האָט צוזאַמען מיט זיין 18-יעהריגען זוהן, סטאַניסלאַוו, פערקויפט אויפ'ן באַלוטער מאַרק זיין ביסעל סחורה — דער עיקר מילכיגס, און פאַר'ן אָפּגעלייזטען געלד האָט ער זיך אויפ'ן זעלבען מאַרק איינגעהאַנדעלט פאַר 120 זלאָטעס אַ ראַדיאָ-אַפּאַראַט צוזאַמען מיט אַ הילכער-גלאָשניק בלפ"ז.

אז ער איז אָבער צוריקגעקומען אהיים, אויפ'ן דאָרף, הייסט עס, און צוגעשטעלט דעם אַפּאַראַט, ער זאָל איהם זינגען און שפּילען, איז איהם פינסטער געוואָרען פאַר די אויגען: דער „בחור" איז געווען טויט, ווי גלאָז...

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער גאַנצער אַפּאַראַט איז נישט מגהר, ווי אַנ'איבערגעמאָלט ליידיג ציגאַרען-שאַכטעל.

בחרפותינו הרבים האָט ער זיך ווידער מטריח געווען קיין לאָדז, און געמאָלדען וועגען דעם אין דער פּאָליציי.

POLSKIE OSRAMÓWKI

produkowane w Pabjanicach

gwarantują:

DŁUGĄ ŻYWOTNOŚĆ

WIELKĄ WYDAJNOŚĆ ŚWIATŁA

MAŁE ZUŻYCIE PRĄDU

בילדער-אויסשטעלונג

פון אסתר קארפּ

אין לאקאל פון „בני-ברית"

פּיעטריקאווער 90

איז אפען

טעגליך פון 11 ביז 8 אָוונטס

זונטאָג פון 11 ביז 5 נאָכמיטאָג

שטאט-פּרעזידענט זשעמיענצקי ארויסגעפאהרען קיין ווארשא

וועגען פינאליזירען די אונטערהאנדלונגען מכוח דער הלוואה אויף די עפענטליכע ארבייטען

(א) נעכטן איז אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשאַ דער שטאָט-פּרעזידענט, ה' בראָניסלאַוו זשעמיענצקי.

ער איז אַהין געפאָהרען, כדי צו פינאַליזירען אין מיניסטעריום פאַר עפענטליכער שוץ די אונטערהאַנדלונגען וועגען דער הלוואה אויף צו פיהרען אינוועסטיציע-אַרבייטען.

פארשטייער פון יוגאסלאווישען פּארלאמענט אין לאדז

(א) דעם 10. ד. ח. קומט קיין לאָדז אַן אויספלוג פון דעפּוטאַטען פון יוגאָסלאַווישען פּאַרלאַמענט, אין בעשטאַנד פון 10 פּערזאָן.

זיי וועלען בעזוכען די וויכטיגסטע פאַבריקען אין לאָדז און געזעלשאַפטליכע און סאַניטאַר-אינסטיטוציעס.

דער אויספלוג וועט אויפגענומען ווערען דורך דער שטאָטישער זעלבסטפערוואַלטונג און דער האַנדעלס- און אינדוסטריע-קאַמער.

וועגען בויען א רעגיאנאלע וואסער-ליי‏טונג-איינריכטונג

(א) איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ אין וואָיעוואָדען-אַמט. פון דער דאָזיגער וואַסער-ליי‏טונג זאָל געניסען לאָדז און די שכנישע שטעט. דעם פּראָיעקט האָט בעאַרבייט דער אינזשיניער ליבדלעי.

די קאָנפערענץ האָט נישט געגעבן קיין רעזולטאַט, ווייל ס'איז איינגעפונען געוואָרען, אַז דער ענין איז נישט אַקטועל, כל זמן עס וועט זיך נישט פערבעסערן די פינאַנציעלע לאַגע פון דער היגער זעלבסטפערוואַלטונג.

צו דער אויפפרישונג פון בלוט

טרינקט עטליכע מאָל דורכאַנאַנד פריהמאָרגענס אַ גלאָז נאַטירליך מיטערוואַסער

Franciszka Józefa

עמפּפעהלם פון דאָקטוירים.

דער רוף פון קערפער

סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן

15)

ס'איז געווען, ווי סעוועריגאַ האָט עס פאָראויסגעזעהען: ביי דער בעגעגעניש האָבען זיי זיך ביידע געפיהלט גאַנץ פריי – סיי זי, סיי גיוסאָן.

בלויז די צו שטאַרקע רוהיגקייט און נאָכגעבינדעקייט, בעת ער האָט געהאַט פערשפּילט, האָט זי זיך אַ ביסעל אויפגערעגט.

זי האָט זיך צו איהם געווענדעט מיט פאָלגענדע ווערטער:

— רענע און איך האָבען מיר נעכטען גערעדט וועגען אייך.— („ער האָט בעמערקט, אַז איך זאָג אַ ליגען" – האָט סעוועריגאַ אַ טראַכט געטון אָבער עס איז מיר שוין אַלץ איינס.) – זי האָט מיר דערצעהלט עפּעס אַזוינס, וואָס וואָס איך זיכער פּראַאינטערעסירען... עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען אייערע אַ פריינדין, וואָס פערברענגט אין אַ סאַלאָן פון אַ געוויסען מין...

— וועגען הענריעטאַ'ן האָט איהר אוודאי גערעדט?.. איך ווייס.. איך ווייס...

ער האָט אַפילו נישט אַ קוק געטון אויף סעווערינען, אָבער איהר האָט זיך אויסגעוויזען, אַז ער הערט זיך צו צו איהר אָטעם.

דערנאָך האָט ער פאָרטגעזעצט:

– ס'איז נישט קיין שפּאַס. דער ענין איז פערבונדען מיט מאַטעריעלער אויסרעכנונג. אין דעם איז נישט פערהאַן קיין שום אָנגענעהמעס! זיין שטים איז געווען אָהן שום אויסדרוק. ער האָט גערעדט אָהן סימן ליידענשאַפט, ווי מורא האָבענדיג איבערצושרעקען סעווערינאַ'ן:

— יאָ, קיין שום אָנגענעהמעס... אָבער עס זענען אויך פערהאַן אַזעלכע פערזאָנען, וועלכע געפונען אין דעם אַ מין געהיימנישפולען רייץ... איר קאָנט דאָרט בעגעגענען אַ פרוי, וואָס קאָן געוועזען געניסען מצד דער געזעלשאַפט פון אַכטונגספולער אויפמערקזאַמקייט צו זיך, און דאָרט דאַרף זי זיין אונטערטעניג דעם מאַנסביל און דערפילען אַלע זיינע משונה'דיגסטע, ווילדסטע און מיאוסטע קאַפּריזען.. ווי מערקווירדיג נישטיג און שוואַך עס איז די פאַנטאַזיע פון מענער, ווען זיי קאָנען זיך אויף אַזאַ אופן בעגעהן מיט דאַמען פון דער געזעלשאַפט! דאָס איז דאָך גלייכצייטיג אי ערגער אי בעסער פון וואָלדרטאַס!..

סעוועריגאַ האָט זיך צוגעהערט צו זיינע ווערטער, איינבוינענדיג עטוואָס דעם קאָפּ.

גיוסאָן האָט ווייטער גערעדט אויף זיין איינטאָניגען קול:

— איך בעזוך אַזעלכע מיני סאַלאָנען זעהר זעלטען. איך האָב שוין אַ סך. נאָר אַ סך געזעהען אויף מיין לעבען. זיינער צייט האָב איך זיך אָבער אויסגעצייכענט געפיהלט אין דער דאָזיגער כביבה. אין דעם איז דאָך אַ בעזונדערער אַראָמאַט פון זינד. איהר בעגרייפט דאָרט אין אַ פולער מאָס די בעדייטונג פון אונזער קערפער – פיל מעהר ווי ערגיץ אַנדערשוואו. אין דעם דאָזיגען זנות איז דאָ עפּעס נאָכגיביגעס און אָרימעס נישט נאָר דווקא פאַר די פרויען, וועלכע פערקויפען דאָרט זייער לייב, נאָר אויך פאַר די מענער, וואָס קויפען עס... דער אָקסען - טרייבער קאָן זיך דאָרט פאָדערן פון דעמזעלבען, וואָס איך אַליין.. איך רעד דאָ, זעלבסטפערשטענדליך, וועגען בעשיידענע סאַלאָנען, ווייל אויך אין דער הינזיכט ברענגט אריין די רייכקייט איהרע פולע ווירקונגען... איך רעד דאָ, צום ביישפּיל, וועגען אַזעלכע סאַלאָנען, ווי נומער 42 אויף דער ריואַיספּאַר גאַס, אָדער נומער 9 אויף דער ווירען-גאַס, וואו... אַ, איך וואָלט אייך געקענט אַנרופען אַ סך אַזעלכע הייזער! ווי איך האָב אייך אָבער געזאָגט, קום איך שוין נישט אַריין אין זיי, נאָר איך האָב פון צייט צו צייט ליב זיי פערבייצוגעהן... פון דרויסען זענען עס גאַנץ געוועהנליכע הייזער, וואָס אונטערשיידען זיך נישט מיט גאָרנישט פון אַלע אַנדערע הייזער, אָבער הינטער זייערע פאַסאַדען געפינען זיך מענער, אומבעקאַנטע מענער, וואָס טוען אויס נאַקעט זייערע קנעכטינס, וואָס קויפען אָפּ זייערע לייבער, וואָס טוען מיט זיי, וואָס זייער האַרץ גלוסט זיך נאָר, און וואָס בעפרידיגען אָהן שום קאָנטראָלע יעדען קאַפּריז זייערען... ס'איז אַ פיינע טעמע אָט דער ענין פאַר אַ רייכער פאַנטאַזיע!

נישט זאָגענדיג אַ וואָרט, נישט אַ דריק טוענדיג איהם אין האַנד, איז סעוועריגאַ אַוועק פון גיוסאָנען.

זיי האָבען זיך אפילו איינער דעם אַנדערען נישט אָנגעקוקט, ביים שיידען זיך.

פון דעם מאָמענט אָן האָבען אַ סך סתירה'דיגע און טונקעלע שטרעבונגען, וואָס האָבען געפייניגט סעוועריגאַ'ן, זיך אויסקריסטאַליזירט אין אַ בעשטימטער און דויערנדער אויפרעגונג.

זי האָט נישט קלאָר געוואוסט, וואָס עס קומט אין איהר פאָר, אָבער דאָך האָט זי פערשטאַנען, אַז בלויז אַ דין און שוואַך ווענדעל שיידט אָפּ איר לפנים'דיג לעבען פון דער אונטערבעוואוסטזיניגער וועלט, אין וועלכען עס האָבען זיך געצייטיגט פינסטערע מעכטיגע כוחות און פערלאַנגען.

סעוועריגאַ האָט בעדאַרפט צו האָבען גאַנצע צוויי לאַנגע טעג, בכדי צו בעגרייפען דאָס, וואָס עס האָבען פון איהר געפאָדערט די שטרעבונגען איהרע.

די דאָזיגע צוויי טעג זענען פערבייגעגאַנגען אין טאָג-טעגליכע זאָרגען און טאַטען – ס'איז גאָרנישט געענדערט געוואָרען.

קיינער נישט, אפילו פּיער האָט נישט בעמערקט אָט די שפּאַנונג, אין וועלכער זי האָט זיך געפונען.

די גופא האָט נאָר געפיהלט, אַז אין איהר האָט זיך אריינגעשטאַכען אַ פער'סם'טע פייל, וואָס האָט געפליקט און געשרפ'עט איהר לייב.

אונאויפהערליך האָט איהר פערפאָלגט די זעהעניש, שעה'ן-לאַנג האָט זי געפייניגט און געבויערט דאָס זעלבע בילד, וואָס זי האָט אדורכגעחלום'ט בעת'ן געזוגט-ווערען:

א מאַנסביל, אויף וועלכענס פנים עס איז געווען אויסגעמאָהלט בלויז איין געפיהל פון אומבעפרידיגטער תאווה, האָט זי נאָכגעיאָגט אויף די שמוציגע טרעפּלעך פונ'ם אָרעמען קוואַרטאַל. זי איז געלאָפען נישט האָבענדיג קיין מעגליכקייט אויסצובעהאַלטען זיך פאַר איהם. ער איז איהר נאָכגעלאָפען טריט ביי טריט, און זי האָט געהערט דאָס קלאַפּערן פון זיינע גראָבע שטיוועלזי האָט געפיהלט אויף זיך זיין האַסטיגען אָטעם אין איהר האָט געלעבט די שרעק און די דערוואַרטונג פונ'ם נאָך נישט אדורכגעפיהלטער תאווה דיגער הנאה. דער מאַנסביל, וואָס האָט זי פערפאָלגט, האָט זי אָבער נישט געפונען, ווייל זי האָט זיך פערשטעקט אין אַ ווינקעל – איז ער אדורך פערביי איהר. איז אַוועק.

נאָך דער דאָזיגער זעהעניש פלעגען אדורכגיין אין איהרע געדאַנקען אַנדערע, נאָך מעהר גראָבערע, נאָך מעה״ר מיאוסערע בילדער — אָבער די מיט'ן נאָכיאָגען זי איז געווען דער אַנהויב, דער יסוד פון אַלע איבעריגע.

אין פערלויף פון צוויי טעג און צוויי נעכט האָט סעוועריגאַ כמעט געזוכט אָט דעם מאַנסביל דעם פערפאָלגער, און אויפ'ן דריטען טאָג אין דער פריה, נאָך דעם, ווי פּיער איז, ווי געוועהנליך, אַוועק אין שפּיטאָל, האָט זי זיך אָנגעטון, ווי ווייס מעגליך, פּראָסטער, און איז אַרויס אין דרויסען.

– פיהרט מיך אָפּ אויף דער ווירען-גאַס — האָט זי בעפוילען דעם שאָפער פון אַ טאַקסי — און אַז איהר וועט פאָהרען אויף דער דאָזיגער גאַס, זאָלט איהר פאָהרען וואָס פּאַמעליכער, פון איין עק גאַס ביז'ן צווייטען... איך געדענק נישט גענוי דעם נומער, אָבער איך וועל שוין דערקענען דאָס נויטיגע הויז! ...

(פאָרטזעצונג קומט)

אפטייקן

היינטיגע נאכט-דיזשורן

(2) היינט ביינאכט דיזשורירן: ק. לײנ-װעבער (פרײהײטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלי-נארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטרקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער וואול-טשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

(2) מארגן ביינאכט דיזשורירן: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. גארפײן (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטא-שעווסקי (פעטריקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי, (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשעגדזאלניאנא 75)

אוועקגעקומען אן 78-יעהריגער יוד

זייט עטליכע טעג איז אוועק פון דער היים דער 78 יעהריגער יעקב שלמה באם, אנ'אונאר-מאלער. ווער ס'ווייסט וועגן איהם, ווערט גע-בעטן מיטצוטיילן צו משה גזשיבאווסקי, פא-לודניאווא 39.

אריה מערזער'ס בילדער-אויס-שטעלונג אין „וויזא"

היינט 12 בייטאג ווערט אין לאקאל פון „וויזא" שענקעוויטש 26 געעפענט די בילדער אויסשטעלונג פון בערימטן מעטאלפלאסטיקער אריה מערזער פון פאריז.

פון מערזער'ס בילדער, אויסגעהעמערטע מיט טיפען טאלאנט און מייסטערשקייט טראגט זיך דער ניגון פון דער יודישער אייגנארט. דער פאלקס-מאטיוו, איז דער לייטענדער טאן צו זיינע גרעסטע טייל ארבייטן, וועלכע בעקומען זייער תיקון אין לעבן אויף די בילדער. געגוג צו דערמאנען זיינע „רבי אלימלך", „באנטשע שוויג", „האזינקעס מיט מאנדלען" און אנד. אז מיר זאלן זעהען די דרייסטע קינסטלערישע האנט וואס גייט צילבע-וואוסט און טרעפט אין סאמע האַרץ און נשמה.

דיין היינטיגע אויסשטעלונג ביי אונז אין שטאט ועט דעריבער זיין א דערפרייענדיגע דערשיינונג פאר אלע ליבהאבער פון דער נייער יודישער קונסט

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11-1 און פון 2-3 נאכמ.

רעזערוויסטען-פערבאנד הויבט אן א שטארקע באיקאט-אקציע געגען דייטשלאנד

ס'ווערען ארויסגעלאזט פראפאגאנדע-פלאקאטען און פאסט-קארטען

דער רעזערוויסטען-פערבאנד האט פארגע-נומען א ברייטע באיקאט-אקציע געגען היטלע-רישען דייטשלאנד. צו דעם צוועק לאזט דער פערבאנד ארויס ספעציעלע שעהר אן סגעפיהרטע פראפאגאנדע-פלאקאטען, וועלכע רופען צו באי-קאטירען סחורות פון דייטשלאנד. ס'ווערען אויך ארויסגעלאזט ספעציעלע פאסט קארטלעך מיט דעם זעלבען פראפאגאנדע כאראקטער.

דער רעזערוויסטען-פערבאנד אפעלירט צו דער בעפעלקערונג, צו אונטערשטיצען די אקציע.

3 מאל חתונה געהאט

און נעכטען האט זיך אויף איהם „אויסגעגאסען" הער לענעס צארן

(א) נעכטען האט אויף דער קאנאלאווא-גאס א געוויסע פרוי העלענא סקאווראנסקא בעגאסען איהר מאן, באלעסלאוו סקאווראנסקי, נישט מיט פערפומען, נאר דווקא מיט זאלץ זויער...

נעטון האט זי עס דערפאר, וואס דער דא-זיגער „מאנ'דאליאן" איהרער האט געהאט שכל, חוץ איהר צו פערשאפען זיך נאך 2 ווייבער אז א מענש איז משוגע אויפ'ן גאנצן קאפ — איינע איז איהם קנאפ...

צו זיין אומגליק האט ער געהאט גליק, וואס ער האט נאך בעוויזען צו פערשטעלען זיך דאס פנים מיט'ן קאפעלוש, אזוי אז די בראנד-וואונדען אויפ'ן פנים זענען ביי איהם קליינע.

דערפאר זענען די הענד גאר נישקשה'דיג אפגע-סמאליעט.

איצט וועלען ביידע בעשטעלט ווערען פאר'ן געריכט: זי — פאר בעגיסעכץ, און ער — פאר ווייבערכץ..

די לעצטע 2 טעג פון „מאמע און שוויגער" אין „סקאלא"

היינט זונטאג 12 פארמיטאג און 9 אוענד ווערט געשפילט די שטארק אויסגענומענע אמער-קאנער טעאטער-סענסאציע „מאמע און שוויגער" מיט לוסי און מישא גערמאן אין די הויפטראלען.

פאַרלעזונג פון לאוניק יאעל אין „בני-ציון"

מארגען מאנטאג, 5 באכמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון „בני ציון" רזשגאווסקא 7 (ציוניסטישע אפטיילונג אין ראיאן פון גייער'ס מארק) א גרויסע פערזאמלונג אויף וועלכער לאוניק א יאעל וועל-כער איז ערשט צוריקגעקומען פון זיין רייזע איבער ארץ ישראל רעפערירט וועגן דער איצטיגער לאגע אין ארץ ישראל.

פון פארק „יוליאנאוו"

ס'איז נישט קיין צווייפעל, אז א סך לאדזשער איינוואוינער קלייבן וויאזוי מ'קען געמיטליך און רוהיג פערברענגען אויף דער פרייער לופט יום טוב און זונטאג. די פאלגעפאקטע שטאטישע פארקען זענען נישט ענטשפרעכענד צו דעם צוועק. איינס קען מען פעסטשטעלען, אז דער פארק „יוליאנאוו" איז ווי געווינשען און דערביי האט די דירעקציע פערקלענערט די פרייזען. פאר אויספלוגען איז דער פארק אידעאל, אין יום טוב און זונטאג שפילט אנ'ארקעסטער. אין גארטען זענען פערהאן לודקעס אויפ'ן סטאוו, רייכער בופעט, שיס-בודע און אנ-דערע אטראקציעס.

ביינאכט איז דער צוריקפאהר אין שטאט אריין געזיכערט מיט טראמוואיען.

לעצטע 3 געזעגנונגס-פארשטע-לונגען פון „אלץ פאר קינדער" אין „פילהארמאניע"

די טרופע וואס שפילט איצט אין פילהארמאניע פערענדיגט איהרע גאסטשפילען שוין דעם דינסטאג און פון פרייטאג ועט אנהויבען א גאנץ נייער אנסאמבל מיט א נייעם רעפערטואר „אלץ פאר קינ-דער" מיט שמחה באסאן ווערט געשפילט נאר די לעצטע 3 מאל.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1—2 בייטאג און פון 4—7 נאכמ.

נעכטיגע רינג-קאמפען

די נעכטיגע רינג-קאמפען אין צירק האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאט:

קוויאריאני—קאוואן רעמי.

קראיזער—וויצלאך געזיגט האט קראוזער.

טשאיא—שטשערבינסקי: געזיגט האט טשאיא אין דער 11 מינוט. גראבאווסקי האט אריינבעקומען גארקאווינקא אין א דאפעלטען נעלסאן גארקא-וויצנקא האט זיך אונטערגעגעבען.

פראהאסקי—בי לעהיטש — רעמי.

היינט קעמפען

דער נייער ריז גילסען (קאנאדע) מיט וויע-לאכו. פראהאסקא—טשאיא, גראבאווסקי—גראמאוו, פון קראוזער—קאוואן.

היינט אין די פוילישע טעאטערס

שטאטיש טעאטער: „פריילין דאקטאר".
זומער-טעאטער אין פארק סטאשיצא „מזומן".
פאפולארי טעאטער: „רייך פון מונדירי".

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 4 יוני 1933

10 25 גאטעסדינסט. 11,57 צייט-סיגנאל. 12,10 קאמוניקאט. 12,15 פארלעזונג. 12.30 גראמאפאן. 12 45 טראנסמיסיע פון טארן. 2,00 רעפעראט פון רעד. קאלטאנסקי 2,20 גראמאפאן. 4.00 פראגראם פאר יוגענד. 4,25 גראמאפאן. 4,45 פארלעזונג. 5,00 לייכטע מוזיק. 5.30 טראנס-מיסיע פון אינטערנאציאנאלען פוסבאל-מעטש פוי-לען-בעלגיען. 6.00 טראנסמיסיע פון טארן. 6,55 אקטועלע ידיעות. 7,00 פערשידענעס. 7,15 ספארט ידיעות פון לאדז. 7,25 אודיציע. 8,00 קאנצערט 9,15 ספארט-ידיעות פון אלע ראדיא-סטאציעס אין פוילען. 9,25 קאנצערט. 10.00 טאנץ-מוזיק. 10 55 קאמוניקאטען. 11,00 טאנץ-מוזיק.

אויסלאנד

11,40 וויען — קאנצערט פון ווינער סימפ. ארקעסטער. 6.30 ריגא — אפערע פון אפענבאך. 7,00 קעניגסוואוסטערהאוזען — אפערע פון וואג-נער. 7,00 וויען – סימפ. קאנצערט. 8,00 לייפציג — אפערעטקע. 8,30 מיילאנד — אפערע.

Dr. med. **H.LUBICZ**
ספעצ. פאר הויט, וענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טע. 141 32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוענד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

אלעבען איז שטורם

זכרונות פון בערימטען יודיש-רוסישען רעוואלוציאנער

וולאדימיר יאכעלסאן

(16

ער האט מיך געבעטען איך, זאל צופאהרען קיין מאסקווע, און ברענגען פון. דארטען א קארטע, וועלכע איז געווען בעהאלטען ביי א פויער מיט'ן נאמען פיליפ מיכאילאוו, פון דארף וואלאדקין, מיכאי-לאוו איז געווען א אריגינעלער טיפ פון א פויער א סאציאליסט, אויפגעקלערט איהם און געמאכט איהם פאר א סאציאליסט האבען נאך אין די פריהערדיגע יאהרען די סטודענטען פון דער פעטראווסקא-ראַ-זומאווסקער אקאדעמיע. און ער האט פון דעמאלט אן אנגעהויבען בעציהונגען מיט די רעוואלוציא-נערען און האט זיי אפט געטון גרויסע טובות.

ווען איך האב זיך מיט איהם בעקענט, איז ער אלט געווען א יאהר פינף און פערציג. ער איז געווען א מאגערער, א הויכליכער, א סוטולעוואַ-טער, מיט א ציגענער בארד און האר, וואס זע-נען אפגעבליאקעוועט געווארען פון דער זון. זיין הייזעל האט זיך געפינען אויפ'ן סאמע עק דארף. און דאס איז געווען זעהר בעקוועם פאר קאנספירא-טיווע צוועקען.

אין יאהר 1879 האט פיליפס הייזעל אפגע-ברענט פונקט אירער פאליציי און זשאנדארען זענען אהין אנגעקומען צו מאכען אן „אביסק" (הויז-אונ-טערזוכונג). די פויערים האבען געטענהט, אז פי-ליפ האט אליין אונטערגעצונדען זיין הייזעל. אום צו פערניכטען די פערבאטענע ביכלעך, וואס ער האט דארטען געהאט. פיליפ האט זיך אויסגעבויט א ניי הויז אויף געלד וואס די רעוואלוציאנערען הא-בען צונויפגעקליבען צווישען זיך. אויף מיר האט פיליפ געמאכט דעם איינדרוק פון א פויערל. וואס איז אביסעל כיטרע. געבראכט צו פיליפ'ן האט מיך א סטודענט פון דער פעטראווסקער אקאדעמיע, צו וועלכען איך האב געבראכט א צעטעלע פון קראוו-טשינסקין.

איך בין שוין פריהער עטליכע מאל געווען אין דעם טאטערסאל (א גרויסער שטאל, וואו מען האלט פערד פאר ווישטשיגעס), וואו די רעוואלוציאנערען האבען געהאלטען „כארבאר'ן", איצט האב איך גע-בראכט פון מאסקווע פיליפס קארטע קיין פעטער-בורג, און אין דער קארטע איז אנטלאפען פון ארעסט א רעוואלוציאנער מיט'ן נאמען דר. איי-וואנאווסקי, באלד נאכדעם האב איך די קארטע בע-בראכט אין „בארבאר'ס" שטאל.

איך האב געבראכט אהין די קארטע כלו-מרשט אום זי צו פערקויפען, קראווטשינסקי איז אנ-געקומען אהין און האט זיך מיט מיר שטארק געדונ-גען וועגען דעם פרייז פאר דער ריינער, כמעט נאך נייער קארטע. דער בעל-הבית פון דעם פערד-שטאל האט זיך אריינגעמישט און געבראכט צו אנ'אויסגלייך צווישען מיר און קראווטשינסקין, און איך האב עגדליך די קארטע „פערקויפט".

מען האט באלד איינגעשפאנט אין דער קאר-רעטע „כארבאר'ן" און קראווטשינסקי איז זיך מיט מיר דורכגעפאהרען איבער נעווסקי פראספעקט און און אנדערע פעטערבורגער גאסען. קראווטשינסקי האט דעמאלט דערהערגט דעם הויפט פון די זשאנ-דארמען, מעזענצעוו'ן.

באלד ווי מעזענצעוו איז געפאלען טויט, האט זיך קראווטשינסקי א ווארף געטון צו דער קארעטע פאלקאווניק מאקאראוו, וועלכער האט בעגלייט מע-זענצעוו'ן האט גענומען נאכיאגען קראווטשינסקין דער בעריהמטער רעוואלוציאנער א. באראניקאוו, וועלכער איז דעמאלט געזעסען אין דער קארעטע כלומרשט אלס „פרייץ"-פאסאזשיר האט געמוזט אר-רויסשפרונגען און אויסשיסען כדי צו פערהאלטען דעם פאלקאווניק מאקאראוו. ביים שאס האט זיך „בארבאר" דערשראקען און האט זיך א ריס געטון פון ארט, און דער רעוואלוציאנער אדריאן מיכאילאוו וואס האט געשפילט די ראָל פון דעם קוטשער. האט דעם פערד קוים איינגעהאלטען ביז קראווטשינסקי און באראניקאוו האבען זיך אריינגעזעצט אין דער קארעטע.

„בארבאר" האט זיך באלד ווידער געטראגען ווי א ווילדער איבער דער איטאליענישער גאס, אי-בער נעווסקי פראספעקט, פארביי דעם אלעקסאנ-דרינסקי טעאטער, און די קארעטע איז באלד פער-שוואונדען, אלע בעטייליגטע אין דעם אטענטאט האבען זיך געראטעוועט.

דער בעריהמטער רעוואלוציאנערער פערד ווערט ארעסטירט

נאכ'ן בעריהמט געווארענעם אטענטאט אויף מעזענצעוו'ן איז די פאליציי געפאלען אויפ'ן שפור פון דעם פערד. שטאל וואו „בארבאר" האט זיך אויפ געהאלטען. קראווטשינסקי און איך האבען באלד פער-לאזען פעטערבורג, וואו עס האבען איצט אומעטום געשניפערט שפיאנען, צוזאמען מיט אנגעשטעלטע פון „בארבאר'ס "פערד-שטאל.

איך בין אוועקגעפאהרען קיין מאסקווע, וואו איך האב א שטיק צייט געוואוינט אהן דאקומענטען אין א סטודענטישער קאמונע ביי דער פעטראווסקא-ראזומאווסקער אקאדעמיע איינמאל ביינאכט איז אנגעקומען פאליציי מאכען אנ'אביסק אידער די סטו-דענטען האבען געעפענט די טיר. האבען זיי מיך אר-רונטער-געלאזט פון א פענסטער אין גארטען. און ווען די פאליציי איז אוועק האבען זיי מיך צוריק ארייגענומען אין הויז.

דער פייגער, פלינקער רייט-פערד „בארבאר" איז שוין געווארען צו-גוט בעקאנט אומעטום אין פעטערבורג, נאך א לאנגע צייט פאר'ן אטענטאט אויף מעזענצעוו'ן האט מען „כארבאר'ן" געהאלטען אין דעם דעמאנטען גרויסען פערד-שטאל. באלד נאכ'ן אטענטאט האט מען איהם ווידער געבראכט אהין. דאס איז געווען דער סוף פון „כארבאר'ן".

דער אטענטאט האט אויפגעטרייסעלט די גאנ-צע געזעלשאפט. די גאנצע פאליציי איז געשטעלט געווארען אויף די פיס. מאסען פאליציי זשאנדאר-מען און שפיאנען האבען געזוכט און געשטערט און איבערגעקעהרט די שטאט קאפויר. די צייטונגען הא-בען געמאלדען, אז א פריוואטע פערזאן, וואס האט נישט געוואלט אנגעבען דעם נאמען, אבער א געג-נער פון די רעוואלוציאנערען. האט צוגעזאגט, א בעלוינונג פון פופציג טויזענד רובעל פאר יעדען איינעם וואס ועט אנווייזען אויף די רעוואלוציאנע-רען, וועלכע האבען זיך בעטייליגט אין דעם געוואג-טען אטענטאט אין העלען טאג אויפ'ן גאס און מיטען פעטערבורג. אבער מען האט קיינעם נישט געפונען.

דערפאר האט מען ענדליך בעמערקט אין דעם פערד-שטאל „כארבאר'ן" און מען האט איהם ארע-סטירט. דעם מאל האבען דאס די אנגעשטעלטע פון דעם פערד-שטאל געהאלפען ארומזוכען די רעוואַ-לוציאנערען. אבער מען האט זיך נאר דערקליבען צו דר. וועימאר'ן, וועלכער האט „כארבאר'ן" דער ערשטער אפגעקויפט.

דר. וועימאר איז באלד ארעסטירט געווארען אויף דער קלאגע אז ער האט זיך בעטייליגט אין דעם אטענטאט אויף מעזענצעוו'ן, כאטש ער האט וועגען דעם אטענטאט גאר גארנישט געוואוסט. מען האט איהם פערשיקט אין דער קארער קאטארזש נער טורמע אין וויטען סיביר. ער האט די שווערע קאטארגע נישט אויסגעהאלטען און איז אינגיכען קראנק געווארען. זיין ברודער, אויך א דאקטאר, וואס האט זיך אבער געהאלטען אן א זייט פון די רעוואלוציאנערען, איז געקומען צופאהרען צו איהם און דר. וועימאר איז געשטארבען אויף זיין ברו-דער'ס הענט.

דער רעוואלוציאנערער פערד פיהרט אפ א היים דעם ערמארדעטען צאר

די רעוואלוציאנערע קאריערע פון דעם בע-ריהמטען פארטיי-פערד האט זיך געענדיגט. דער פערד איז אריבער אין די הענט פון פאליציי און זשאנדארען און איז געבליבען, אומגעקומען אין פא-ליציאישער דינסט, עס איז אוועק די צייט, ווען קוויאטקאווסקי מיכאילאוו און אנדערע בעריהמטע רעוואלוציאנערען זענען מיט איהם געפאהרען. זיי אליין זענען אויך באלד אלע ארעסטירט געווארען. ווער פון זיי איז געזעסען אין דער פעטראפאוולאווס קער פעסטונג און ווער עס איז אומגעקומען אויף דער תליה. און ארום דעם וואגען פון דעם רעוואַ-לוציאנערען פערד „כארבאר" האבען זיך געגומען שאפען לעגענדעס.

עס איז אריבער א יאהר, צוויי, און „כאר-באר" איז איבערגעגאנגען צום פעטערבורגער פאלי-ציי-מייסטער, פאלקאווניק דווארזשיצקי, און ער איז אפטמאל געפאהרען נאך דער קארעטע פון צאר אלעקסאנדער דעם צווייטען.

דעם 1-טען מערץ 1881 יאהר, ארום דריי א זייגער בייטאג, איז דער צאר געפאהרען אויף יעקאטערינענסקי קאנאל פלוצלונג האט זיך דער-הערט א שרעקליכער אויפרייס „כארבאר" איז גע-ווען נישט ווייט פון דעם צאר'ס קארעטע ער האט זיך אויפגעשטעלט אויף די הינטערשטע פיס און האט זיך אין איין אויגענבליק אפגעשטעלט. עס האט זיך דערהערט א צווייטער קראך און דער אויפ-רייס האט אויפגעהויבען אין דער לופטען א מאסע שניי און שטיקלעך קליידער. דורכ'ן רויך האט מען געקענט זעהן די קערפער פון די געפאלענע; דער צאר איז געלעגען מיט די פיס כמעט איבגעריסען אפגעריסען און דערביי איז געלעגען אויסגעצויי-גען אין בלוט דער יונגער רעוואלוציאנער, וואס האט נאר-וואס געווארפען די באמבע.

און „כארבאר'ן" איז בעשערט געווען אפצו-פיהרען אין ווינטער-פאלאץ דעם שטארבענדען צאר אלעקסאנדער דעם צווייטען, וועמעס טויט עס האט שוין אפגעקאסט די רוסישע רעוואלוציאנערען אזוי פיל קרבנות.

אין פעטערבורג האט מען דעמאלט אין די פענ-סטער פון די געשעפטען געקאנט אפט זעהן סטאַ-טועטקעס פון א שעהנעם, שלאנקען פערד, מיט א גרויע אויף דער רעכטער זייט און א קליינעם שטער-רעגדעל אויפ'ן קאפ יונגעלייט האבען גערן געקויפט די סטאטועטקעס, מען האט געוואוסט אז דאס איז א בילד אין שטיין פו „בארבאר'ן", דעם בעליבטען רעוואלוציאנערען פערד. אבער די פאליציי האט זיך באלד געכאפט, וואס דא קומט פאר, און מען האט פערבאטען ווייטער צו פערקויפען די סטאטועטקעס פון דעם פערד.

באלד נאכ'ן אטענטאט אין 1-טען מערץ, בין איך אוועקגעפאהרען קיין אויסלאנד, און עטליכע יאהר ארום בין איך געקומען צוריק אין רוסלאנד.

(ווייטער — מארגען)

הײנט פרעמיערע! פאסצינירענדער אינהאלט און סובטעל שפיל פון די ארטיסטען! רײיצענדע ליבעס-פאעמע רעזשי Viertel א.

„פערגעהענדע פלאמען"

אין די הויפטראלען: CLIVE BROOK i CLAUDETTE COLBERT אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטואליטעטען,

אנהייב אין נעוו. טעג 5 נאכמ. שבת און זונטאג 1 בייטאג. דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט און געקיהלט! הנחה-בילעטען גילטיג!

Z prawami Gimnazjów Państwowych

Gimnazjum Żeńskie

Józefa Aba w Łodzi

oraz Szkoła Powszechna ZIELONA 10, tel. 122-12

איינשרייבונגען אין די גימנאזיאלע קלאסען, ווי אויך אין דער פאלקסשולע שולע נעהמט אן דער סעקרעטאריאט אין די לערן-שעה'ן. אין 1 קלאס פון דער פאלקסשולע שולע ווערען אנגענומען מעדלעך און יונגלעך פון 6 יאר אהן עקזאמען. שכר-למוד אין דער פאלקסשולע שולע איז מערקלענערט.
2804

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-גימנאזיום (קאטעגאריע A)

מעדכען-גימנאזיום

און פריוואטע אלגעמיינע שולע פון

מאריע האכשטײן

23 וואולטשאנסקא 23.

דאס איינשרייבען פון נייע שילערינס קומט פאר טעגליך (חוץ שבת) פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7.

Dr. med.

Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע - בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8—11 פריה און 4—8 אװענד, זונטאג פון 9—1 בײטאג.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרײזען.

מאטארען

עלעקטרישע נייע און גענוצטע
בילינסטע קוועלע
רעפעראטור-ווערקשטעלן
בוי פון קאלעקטארען און אויפרידערער
אינסטאלאציעס עלעקטרישע אלעראט, נעאנאווע רעקלאמען
Inż. J. Reicher i S-ka
Południowa 28, tel. 210-00.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנאנסם ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

Las—Chełmy nowoczesna miejscowość letniskowa Willa „Oaza" Dojazd tramw. Zgierskim i Ozorkowskim 2807

ראקאלען

4 צימער און קוך מיט אלע בעקוועמליכקייטען, פראנט, 1-טער שטאק, פון 1 ליפיעץ צו פערדינגען פאמארסקא 57, אויך גרויסע שאפעס. 2946

צו פערדינגען 2 שטיבען מיט א קוך אין פראנט נאוואמיעסקא מיט בעקוועמליכקייטען ביי וואלפאוויטש, נאוואמיעסקא 18. 2970

צו פערמיטען ענצעלנע צימערן, ווי אויך ענצעלנע צימערן און קוכען, 2 צימער און קוכען מיט עלעקטרי, וואסער און אבגוס. צו ערפאהרען ביים ווירט זגערזשער 43/45. 2464

Mieszkanie 3 pokojowe, 6 pokojowe, lokale parterowe na fabryczkę, garaż, suche piwnice do wynajęcia Południowa 28. 2956

צו פערמיטען פון 1 יולי א 3 שטאקיגע געביידע אין מיטעלפונקט פון דער שטאט Ogrodowa 10 פראנט אויף ענצעלנע וואוינונגען אדער צו באנקהויז, צו ווארענהויז, צו א האטעל, צו קליניק, צו עקספעדיציאנס-הויז. נענויע ערפאהרונג ביים אדמיניסטראטאר, וואוינהאפט אויף 3-טער שטאק. Nowomiejska 10 2961

פרייע פאסטענס

א האנד-נייהערין און א לערן-מיידעל צו דאמען-וועש ווערט געזוכט. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 115, וו. 7. 2967

א לערן-יונגעל, וואס קען עפעס נייהען צו מענער-בעשטעלט קען זיך מעלדען פון זאפארט פיעטריקאווער 31, וו. 35.

א געזעלען צו גוטמאן'ס לעכער-מאשין ווערט געזוכט. כ'נעהם אן העמדער צו צעקלען. פאדושעטשנא 20, פראנט, פארטער, ביי ווײנבערג. 2968

קויף און פערקויף

עס ווערט געזוכט צו קויפען פאר א קינד א גענוצט קינדער-וועגעלע. צו ערפאהרען נאוואמיעסקא 18, וו. 30.

1 10/100 B. J. שטריקמאשין אין בעסטען צושטאנד צו פערקויפען. מעסיגער פרייז. צו ערפאהרען זאכאדניא 30, וו. 13. 2960

Wóz towarowy, 2 powozy, bryczka na gumach, rolwaga i resorka do sprzedania ul. Krucza 8 pl. Reymonta, u gospodarza.

פערשידענעס

סטארשי פעלדשער ניימאן, 6. שערפיען (בענעדיקטא 43), פארטער. פרישע פיאווקעס, איינשפריצונגען צוגענגליך.

אנאנסען

אין „נ. פאלקסבלאט" האבען ערפאלג

פעריג פארק JULJANÓW

אפען אויפ'ן זומער-סעזאן טעגליך פון 8 פריה. פערקלענערטער איינטריטס-פרייז.

פאר שולען און אויספליגען — בעדייטענדע הנחות.

קאנצערט

יעדען זונטאג אויך יום-טוב —

בופעט, צוקערניע, לודקעס, שיס-בודע א. ז. וו. דער בופעט איז רייך פערזעהען מיט הייסע און קאלטע צובייס, ווי אויך קאלטע נעטראנקען. זעהר צוגענגליכע פרייזען. די פערוואלטונג.

נייעס פאר סטענאטיפיסטקעס!

פאטענט. אויטאמאטישער אפאראט צום גלייכען אריינלעגען קאלקעס מיט אפשריפטען „Collector" די גרעסטע שפארזאמקייט אין דער ארבייט. פרייז 50 זל. דאס דעמאנסטרירען אויפ'ן ארט. לעגער פון שרייב און רעכען-מאשינען.
רעפעראטור-ווערקשטעלע

Adolf Goldberg, Piotrkowska 91, tel. 137-54

די פארבערייי, שליכטערייי און בלייכעריי פון

BUHLE i PUFAL

אינה.: ראבערט פופאל

איז פון לימאנאווסקי-גאס 41 אויף

11. ליסטאפאד 122 איבערגעטראגען געווארען

פריהער ברידער ציגעלבערג

און איז ווייטער אין פולען בעטריב

אונטער דער אויביגער פירמע.

טעלעפאנישע פערשטענדיגונג 203-90 בעניגט. 6087

Unieważniam

3 weksle wystawione dla hurtownego wojażera kosmetyki i medykamentów J Nesisa:

1) Na skutek niewysłania towaru wystawiony w Łasku, Warszawska 3, Goldhirsz Jakób, płatny 4/8, 26 zł. 50.

2) płatny 7/6 w Łodzi zł. 40.— żyrowany przez właściciela zakładu fryzjerskiego w Łasku.

3) wystawiony 5/5 i płatny w Łasku przez właściciela zakładu fryzjerskiego na zł. 20 — Wszystkie są bez mojego żyra, które zwykle opatrzone są oprócz podpisu, pieczątką. Również ostrzegam przed kupnem teki luksusowej, kozłowej, bronzowej z wewnętrznymi suwaczami, nabytej w firmie „Grabowiecki" wartości zł. 80.— i zegarka damskiego, srebrnego z branzoletką, pozłoconego w firmie „Lissak" w Łodzi, wartości zł. 100.—

Przedmioty te odebrał mi w mieszkaniu Hirsza Srebrnika (Piotrk. 34) syn jego WOLF przy współudziale matki jego HELLI (Chaji) i brata IZAAKA.

Protokuł o fakcie został sporządzony w VIII Komisarjacie P. P. Winny nabycia powyższych przedmiotów będzie pociągnięty do odpowiedzialności sądowej.

2965 **J. NESIS, Lokatorska 13 A**

נײ-ערעפנעטער — אין —

פענסיאנאט „HELENA" קאלומנא

פאנסקא 2, ווילע קאכמאן

עמפפעהלט גרויסע זוניגע צימערן עלעגאנט איינגעארדנעט מיט פולער בעקעסטיגונג. גיט אויך ארוים מיטאגען און אווענדברויטען. געשמאקע קוך. אויך וואונש דיעטישע. צוגענגליכע פרייזען.

לעבער אויף דער מאשין

ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי ג. גארדמאן, שרודמיעסקא 8

שייטלען

מיט פאריזער שריגדן און פערטיגע שייטלען ווערען פרשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע ביי קערש, סקווערא 15

נעה אריין אויף נארוטאוויטשע 13 | שניידער און שוסטער גיבט הילף א. ג. די ערשטע איז אונזער שטאט | טעלעפאן 247-90 קלינג

„WYGODA" NARUTOWICZA 13

telefon 247-90

און בעמישע וועשערײ, פארבערײ, פאסאנירען קאפעלושען, ארטיפאנישע שטאפערײ. מיר נעהמען אויך אן אויף רעפארטיציע, איבערנארבייטען און ניצעווען שניידער-ארבייטען. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט גוך אונטער דער לייטונג פון א שניידער-מייסטער אין דורך א שומפער ספעציאליסט.

אויפ'ן וואונש נעהמען מיר אפ און שיקען אפ אהיים אומזיסט.

אויפפרישען א גארניטור 1.80 זל. א פאר הויזען 70 גר. פאר די געעהרטע קונדען, וואס ווינשען זיך באלדיגע שניידער אדער שוסטער-ארבייט, האבען מיר איינגעארדנעט א ספעציעלען ווארטע-זאל.

Dr. S. KANTOR

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעהמט אן פון 8—2 נאכמ. און 4—9 אװענד. זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

LECZNICA PRYWATNA

Położniczo-Ginekologiczna

Dra med. S. Druebina

6-Sierpnia 15/17, tel. 153-10 I i II kl
godziny przyjęć w lecznicy od 10—12 codziennie. PORADA 5 ZŁ.
Pryw. mieszk. Piotrkowska 124, tel. 213-02
godziny przyjęć od 4—6. 2642

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 2—3 און פון 6.30 ביז 8 אװענט. זונטאג פון 10—1 בײטאג
עלעקטריזאציען.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאן 63-137

עס נעמען אן דאקטוירים ספעציאליסטען שיפמאן, וואלינסקי, שמירנעלד, סערשנער, שמעראווסקי, סלאבאדסקי, זאלצוואסער, איציקזאן, קראסאווסקי, יאסובזאן און דענטיסטין סטאראפאלסקא.

וויזיט 3 זל.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס און פיס.

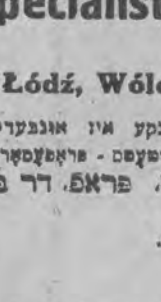

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם פיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קנאכען ווערט ער בראכדיג און שטערבליך. ספעציעלע נייע היל-בעהאנדלונגען בעזייטיגען זיכער דעם שטערמען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייזונגען ספעציעלע היל-גארטעלן און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאטפיס, ווי אויך קינסטליכע גלידער פיס.
עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

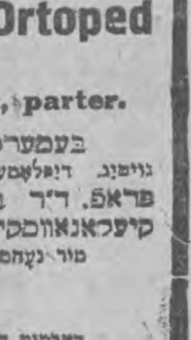

איינציגע ארטאפעדישע היל-אנשטאלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. דר בר. קיפראנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה' ד"ר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין גענצליך אויסקורירען מיך פון א שווערער ברוך-קראנקהייט. הײנט פיהל איך מיך גענצליך געזונד.
א. סראהן, רב.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . 4 .
זאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . .
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קלײנע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווײטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויך דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. ...ac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.